

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 588/2012-92

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 15. augusta 2013 v senáte zloženom z predsedu Jána Lubyho, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Ladislava Orosza v konaní o sťažnosti M. M., P., V. H., P., a T. Ď., P., zastúpených advokátom Mgr. R. T., B., ktorou namietajú porušenie svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 a čl. 50 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 5 ods. 3 a 4 a čl. 6 ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 3 Tpo 36/2011 z 15. augusta 2011 a porušenie svojho základného práva podľa čl. 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Považská Bystrica v konaní vedenom pod sp. zn. 0 Tp 40/2011, za účasti Krajského súdu v Trenčíne a Okresného súdu Považská Bystrica, takto

r o z h o d o l :

1. Základné práva M. M., V. H. a T. Ď. podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a právo podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných

slobôd uznesením Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 3 Tpo 36/2011 z 15. augusta 2011 porušené boli.

2. Uznesenie Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 3 Tpo 36/2011 z 15. augusta 2011 zrušuje.

3. Krajský súd v Trenčíne je povinný uhradiť M. M., V. H. a T. Ď. trovy konania v sume 1 014,10 € (slovom tisícštrnásť eur a desať centov) spoločne a nerozdielne na účet ich právneho zástupcu Mgr. R. T., B., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. októbra 2011 doručená sťažnosť M. M., P., V. H., P., a T. Ď., P. (ďalej spolu len „sťažovatelia“), zastúpených advokátom Mgr. R. T., B., ktorou namietajú porušenie svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 a čl. 50 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 5 ods. 3 a 4 a čl. 6 ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 3 Tpo 36/2011 z 15. augusta 2011 (ďalej aj „napadnuté uznesenie krajského súdu“), ako aj porušenie svojho základného práva na urýchlené rozhodnutie o zákonnosti väzby podľa čl. 17 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru postupom Okresného súdu Považská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 0 Tp 40/2011 (ďalej aj „napadnuté konanie okresného súdu“).

Sťažovatelia v sťažnosti najprv popisujú skutkové okolnosti ich trestného stíhania a v tejto súvislosti najmä uvádzajú:

«1.1 Uznesením vyšetrovateľa Prezídia PZ, Úradu boja proti organizovanej kriminalite, odbor Západ, oddelenie vyšetrovania T. ČVS: PPZ-64/BOK-ZA-2011 zo dňa 30. marca 2011 bolo sťažovateľovi v 1. rade, sťažovateľovi v 2. rade a sťažovateľovi v 3. rade (ďalej aj ako „sťažovatelia“) vznesené obvinenie za obzvlášť závažný zločin vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 3 písm. b) Trestného zákona, spáchaného v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Trestného zákona formou spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona na skutkovom základe uvedenom v predmetnom uznesení (ďalej aj ako „uznesenie vyšetrovateľa zo dňa 30. marca 2011“).

Uvedený skutok sa mal stať v mesiacoch máj až september v roku 2008.

1.2 V trestnej veci vedenej na Okresnom riaditeľstve PZ v N. vyšetrovateľom Odboru kriminálnej polície pod ČVS: ORP-13/OVK-NM-2011, pôvodne vedenej na Krajskom riaditeľstve PZ v T. Úradom justičnej a kriminálnej polície pod ČVS: KRP-63/OVK-TN-2008 sú sťažovatelia okrem iného stíhaní aj za pokračovací obzvlášť závažný zločin vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 4 písm. c) Trestného zákona s poukazom na § 141 písm. a) Trestného zákona v jednočinnom súbehu so zločinom založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Trestného zákona, konkrétne uznesením ČVS: KRP-63/OVK-TN-2008 zo dňa 12. marca 2009 a uznesením vyšetrovateľa Prezídia PZ, Úradu boja proti organizovanej kriminalite, odbor Západ, oddelenie vyšetrovania T. ČVS: PPZ-113/BOK-Z-2008 zo dňa 8. júla 2009, ktoré bolo uznesením ČVS: KRP-63/OVK-TN-2008 zo dňa 28. septembra 2009 spojené na spoločné konanie s trestnou vecou sťažovateľov vedenou na Krajskom riaditeľstve PZ v T. Úradom justičnej a kriminálnej polície pod ČVS: KRP-63/OVK-TN-2008 a ďalej vedené pod ČVS: KRP-63/OVK-TN-2008 na skutkovom základe uvedenom v predmetných uzneseniach (ďalej aj ako „uznesenia vyšetrovateľa zo dňa 12. marca 2009 a zo dňa 8. júla 2009“).

Skutky uvedené v uzneseniach vyšetrovateľa zo dňa 12. marca 2009 a zo dňa 8. júla 2009 sa mali stať v čase od marca v roku 2006 do 26. septembra 2007.

1.3 V trestnej veci vedenej na Okresnom súde v Považskej Bystrici (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 2 T 248/2010 sú sťažovatelia obžalovaní z údajného konania kvalifikovaného ako prečin krivej výpovede a krivej prísahy podľa § 346 ods. 1 Trestného zákona a prečin nadržovania podľa § 339 ods. 1 Trestného zákona formou

spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona (bod I. obžaloby), resp. formou účasti podľa § 21 ods. 1 písm. b) Trestného zákona (bod 1. a 2. obžaloby).

1.4 V trestnej veci uvedenej v bode 1.2 tohto podania boli sťažovatelia uznesením sudcu pre prípravné konanie Okresného súdu v Trenčíne sp. zn. 0 Tp 72/2008 zo dňa 1. októbra 2008 v spojení s uznesením Krajského súdu v Trenčíne (ďalej aj ako „krajský súd“) sp. zn. 6 Tpo 98/08 zo dňa 30. októbra 2008 z dôvodov uvedených v § 71 ods. 1 písm. b), c) Trestného poriadku vzatí do väzby s tým, že táto začala plynúť dňom 27. septembra 2008 a prepustení na slobodu boli dňa 1. apríla 2010 na základe písomného príkazu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej aj ako „najvyšší súd“) sp. zn. 2 Tost 10/2010 zo dňa 1. apríla 2010.

Bezprostredne po prepustení sťažovateľov z väzby v trestnej veci uvedenej v bode 1.2 tohto podania boli sťažovatelia zadržaní ešte ako obvinení v trestnej veci uvedenej v bode 1.3 tohto podania a uznesením sudcu pre prípravné konanie okresného súdu JUDr. M. Č. sp. zn. 0 Tp 16/2010 zo dňa 3. apríla 2010 v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 23 Tpo 12/2010 boli vzatí do väzby z dôvodov uvedených v § 71 ods. 1 písm. b), c) Trestného poriadku, z ktorej boli prepustení dňa 1. apríla 2011.

Listinné dôkazy ku skutočnostiam uvedeným v bodoch 1.2, 1.3 a 1.4 tohto podania sa nachádzajú v spisoch Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej aj ako „Ústavný súd“) vedených pod sp. zn. II. ÚS 293/2010 a Rvp 6363/10.

1.5 Zo skutočností uvedených v bode 1.4 tohto podania je zrejmé, že sťažovatelia sa od doby údajného spáchania skutku uvedeného v uznesení vyšetrovateľa zo dňa 30. marca 2011 (bod 1.1 tohto podania) nachádzajú vo väzbe nepretržite od 27. septembra 2008.

1.6 Sudca okresného súdu JUDr. M. Č. bol v trestnej veci sťažovateľov uvedenej v bode 1.3 tohto podania uznesením okresného súdu sp. zn. 2 T 248/2010 zo dňa 9. novembra 2010 v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 2 Tos 71/2010 zo dňa 16. decembra 2010 vylúčený z prejednávania a rozhodovania tejto trestnej veci pre jeho pomer k obžalovanému M. M. (sťažovateľ v 1. rade), keď doslovne krajskému súdu napísal, že „(...) obžalovaný M. sa stal mojím nepriateľom“.

1.7 Po prepustení sťažovateľov z väzby v trestnej veci uvedenej v bode 1.3 tohto podania a ich bezprostrednom zadržaní v trestnej veci uvedenej v bode 1.1 tohto podania

bol dňa 2. apríla 2011 o 11.30 hod. okresnému súdu doručený návrh prokurátora Krajskej prokuratúry T. č. k. 1 Kv 8/11-17 zo dňa 2. apríla 2011 na vzatie sťažovateľov do väzby z dôvodov uvedených v § 71 ods. 1 písm. a), b), c) Trestného poriadku (ďalej aj ako „návrh prokurátora zo dňa 2. apríla 2011“), ktorý napadol ako zákonnému sudcovi JUDr. M. Č., ktorého zástupkyňou v čase služby podľa rozvrhu práce okresného súdu bola sudkyňa JUDr. L. B.

Uznesením sudcu pre prípravné konanie okresného súdu JUDr. M. Č. sp. zn. 0 Tp 17/2011 zo dňa 4. apríla 2011 bolo podľa § 31 ods. 1 Trestného poriadku a § 32 ods. 3 Trestného poriadku rozhodnuté, že sudca pre prípravné konanie JUDr. M. Č. je vylúčený z rozhodovania v trestnej veci obvineného M. M. (sťažovateľ v 1. rade) ČVS: PPZ-64/BOK-ZA-2011 Prezídia PZ, Úradu boja proti organizovanej kriminalite, odbor Západ, oddelenie vyšetrovania T. (ďalej ako „uznesenie okresného súdu o vylúčení zo dňa 4. apríla 2011“).

Pred rozhodnutím okresného súdu uznesením o vylúčení zo dňa 4. apríla 2011 nikto z obvinených (sťažovateľov) nevzniesol voči sudcovi JUDr. M. Č. námietku zaujatosti.

Po uznesení okresného súdu o vylúčení zo dňa 4. apríla 2011 vylúčený sudca pre prípravné konanie okresného súdu JUDr. M. Č. uznesením sp. zn. 0 Tp 17/2011 zo dňa 4. apríla 2011 rozhodol o vzatí sťažovateľov do väzby z dôvodov uvedených v § 71 ods. 1 písm. a), b), c) Trestného poriadku (ďalej aj ako „uznesenie okresného súdu o väzbe zo dňa 4. apríla 2011“).

Proti uzneseniu okresného súdu o väzbe zo dňa 4. apríla 2011 sťažovatelia zahlásili sťažnosť, ktorú odôvodnili písomným podaním zo dňa 14. apríla 2011 prostredníctvom ich obhajcu (ďalej ako „sťažnosť zo dňa 14. apríla 2011“) a sťažovateľ v 1. rade písomným podaním zo dňa 6. apríla 2011 následne doplneného podaním zo dňa 11. apríla 2011 (ďalej len „sťažnosť zo dňa 6. apríla 2011“; spolu aj ako „sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu o väzbe zo dňa 4. apríla 2011“).

Sťažnosťou zo dňa 14. apríla 2011 bolo napadnuté aj uznesenie okresného súdu o vylúčení zo dňa 4. apríla 2011.

Sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu o väzbe zo dňa 4. apríla 2011 boli zamietnuté uznesením krajského súdu sp. zn. 2 Tpo 19/2011 zo dňa 21. apríla 2011 podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku ako nedôvodné (ďalej len „uznesenie krajského súdu zo dňa 21. apríla 2011“).

1.8 V súvislosti so vzatím do väzby (bod 1.7 tohto podania) podali sťažovatelia dňa 15. júna 2011 prostredníctvom advokáta ústavnú sťažnosť, ktorá je na Ústavom súde Slovenskej republiky vedená pod sp. zn. Rvp 1510/11, a na ktorú sťažovatelia týmto odkazujú.

1.9 Uznesením krajského súdu sp. zn. 23 Tpo 29/2011 zo dňa 13. júna 2011 bola sťažnosť sťažovateľa v 1. rade proti uzneseniu okresného súdu o vylúčení zo dňa 4. apríla 2011 zamietnutá podľa § 193 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku, pretože bola podaná osobou, ktorá sa jej výslovne vzdala, a sťažnosti sťažovateľa v 2. rade a sťažovateľa v 3. rade proti uzneseniu okresného súdu o vylúčení zo dňa 4. apríla 2011 boli zamietnuté podľa § 193 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku, pretože boli podané neoprávnenými osobami (ďalej len „uznesenie krajského súdu zo dňa 13. júna 2011“).

Vzhľadom na výrokovú časť uznesenia krajského súdu zo dňa 13. júna 2011 uznesenie okresného súdu o vylúčení zo dňa 4. apríla 2011 nadobudlo právoplatnosť dňa 4. apríla 2011.

1.10 Podaním zo dňa 7. júla 2011 žiadali sťažovatelia o prepustenie z väzby na slobodu z dôvodov uvedených v tejto žiadosti, ktoré sú v podstate zhodné s dôvodmi, na základe ktorých sťažovatelia považujú ich väzbu za protiústavnú od počiatku, a ktoré sú rozvedené v ústavnej sťažnosti zo dňa 15. júna 2011 (bod 1.8 tohto podania; ďalej len „žiadosť o prepustenie z väzby“).

Sudca pre prípravné konanie okresného súdu uznesením č. k. 0 Tp 40/2011-53 zo dňa 4. augusta 2011 žiadosť o prepustenie z väzby podľa § 79 ods. 3 Trestného poriadku zamietol (ďalej len „uznesenie okresného súdu zo dňa 4. augusta 2011“).

Proti uzneseniu okresného súdu zo dňa 4. augusta 2011 sťažovatelia podali prostredníctvom obhajcu sťažnosť podaním zo dňa 8. augusta 2011 (ďalej aj ako „sťažnosť zo dňa 8. augusta 2011“) a sťažovateľ v 1. rade podaním zo dňa 7. augusta 2011 (ďalej aj ako „sťažnosť zo dňa 7. augusta 2011“).

Krajský súd uznesením sp. zn. 3 Tpo 36/2011 zo dňa 15. augusta 2011 podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku sťažnosti sťažovateľov proti uzneseniu okresného súdu zo dňa 4. augusta 2011 zamietol (ďalej len „uznesenie krajského súdu zo dňa 15. augusta 2011“).

Uznesenie krajského súdu zo dňa 15. augusta 2011 bolo okresnému súdu doručené dňa 18. augusta 2011 a sťažovateľom cestou okresného súdu dňa 25. augusta 2011.»

Sťažovatelia zakladajú svoje tvrdenie o porušení nimi označených základných práv podľa ústavy a práv podľa dohovoru najmä na týchto skutočnostiach:

«V žiadosti o prepustenie z väzby na str. 4 sťažovatelia poukazovali na uznesenie krajského súdu zo dňa 13. júna 2011 a z neho vyplývajúci záver o právoplatnosti uznesenia okresného súdu o vylúčení zo dňa 4. apríla 2011 ku dňu 4. apríla 2011 (viď bod 1.9 tohto podania).

Na uznesenie krajského súdu zo dňa 13. júna 2011 a záver o právoplatnosti uznesenia okresného súdu o vylúčení zo dňa 4. apríla 2011 ku dňu 4. apríla 2011 poukazoval v zápisnici zo dňa 4. augusta 2011 na okresnom súde (ďalej len „zápisnica zo dňa 4. augusta 2011“) na str. 3 a 4 aj sťažovateľ v 1. rade.

Keďže okresný súd v uznesení zo dňa 4. augusta 2011 na str. 6 nelogicky uvádza, že krajský súd v uznesení zo dňa 21. apríla 2011 podrobne reagoval na právnu argumentáciu sťažovateľov (ktorí argumentovali uznesením krajského súdu zo dňa 13. júna 2011), sťažovateľ v 1. rade v sťažnosti zo dňa 7. augusta 2011 (bod 2) opätovne zdôraznil, že krajský súd dňa 21. apríla 2011 objektívne nemohol reagovať na uznesenie krajského súdu zo dňa 13. júna 2011, keďže toto bolo vydané takmer dva mesiace po vydaní uznesenia krajského súdu zo dňa 21. apríla 2011.

Až uznesením krajského súdu zo dňa 13. júna 2011 bola ustálená právoplatnosť uznesenia okresného súdu o vylúčení zo dňa 4. apríla 2011 práve na deň 4. apríla 2011. Z uvedeného je zrejmé, že o väzbe sťažovateľov dňa 4. apríla 2011 rozhodol právoplatne vylúčený sudca a tento právoplatne vylúčený sudca pred rozhodnutím o väzbe vypočul sťažovateľov, z čoho je zrejmé, že o vzatí sťažovateľov do väzby nerozhodol nestranný súd.

Aj napriek uvedenému (viď bod 2 sťažnosti zo dňa 7. augusta 2011, zápisnicu zo dňa 4. augusta 2011 a žiadosť o prepustenie z väzby) krajský súd v uznesení zo dňa 15. augusta 2011 na túto podstatnú skutočnosť nereagoval a rovnako nelogicky ako okresný súd uviedol, že touto otázkou sa podrobne zaoberal krajský súd v uznesení zo dňa 21. apríla 2011.

Skutočnosť o právoplatnosti vylúčenia sudcu okresného súdu pred rozhodnutím o väzbe uznesením zo dňa 4. apríla 2011 si vyžadovala zo strany krajského súdu v uznesení zo dňa 15. augusta 2011 náležitú pozornosť. Záver, že krajský súd sa v uznesení zo dňa 21. apríla 2011 vysporiadal s uznesením krajského súdu zo dňa 13. júna 2011 je v rozpore so zásadami logiky a je neakceptovateľný, čím bolo porušené právo sťažovateľov na zákonné a preskúmateľné väzobné rozhodnutie.

2.3 Krajský súd v uznesení zo dňa 15. augusta 2011 okrem iného uvádza: „Krajský súd predovšetkým konštatuje že v danej veci už rozhodovali všetky senáty krajského súdu, pričom ich stanoviská k predmetnej väzbe sú zhodné.“

Uvedený záver skutočnosti nezodpovedá, nakoľko v danej veci krajský súd uznesením zo dňa 15. augusta 2011 rozhodoval o prvej žiadosti sťažovateľov o prepustenie z väzby. Uznesenie krajského súdu zo dňa 15. augusta 2011 je arbitrárne a nepreskúmateľné.

2.4 Krajský súd v uznesení zo dňa 15. augusta 2011 ďalej uvádza: „Naviac nie je možno prehliadnuť, že problémy v otázke zákonného sudcu vyvolal samotný obvinený M. M., keď hrubým a znevažujúcim spôsobom napadol sudcu rozhodujúceho o návrhu prokurátora na vzatie obvinených do väzby. Konečne rôzne námietky zaujatosti podávali obvinení i voči orgánom činným v trestnom konaní.“

Ani uvedený záver nezodpovedá skutočnosti. Sťažovateľ v 1. rade nijakým spôsobom nenapadol sudcu rozhodujúceho o návrhu prokurátora na vzatie obvinených do väzby a ani ostatní sťažovatelia tak nekonali a nepodávali námietky zaujatosti. Uznesenie krajského súdu zo dňa 15. augusta 2011 je arbitrárne a nepreskúmateľné.

2.5 Krajský súd v uznesení zo dňa 15. augusta 2011 uvádza: „Naďalej pretrváva dôvodná obava, že aj v prípade prepustenia na slobodu im hrozí vysoký trest a z toho hroziace možnosti vyhýbania sa trestnému stíhaniu, pôsobenia na svedkov (poškodeného, spoluobvinených i ďalšie osoby - vid' zadržaný dopis z väzby) (...).“

Uvedený záver skutočnosti nezodpovedá, nakoľko v predmetnej veci žiadnemu zo sťažovateľov nebol žiadny list z väzby zadržaný. Uznesenie krajského súdu zo dňa 15. augusta 2011 je arbitrárne a nepreskúmateľné.

2.6 Krajský súd v uznesení zo dňa 15. augusta 2011 taktiež uvádza: „Vyšetrovanie predmetnej trestnej činnosti pokračuje a jeho výsledky tak, ako vyplývajú z priloženého trestného spisu, vrátane poslednej výpovede poškodeného a priloženej nahrávky (ktoré skôr

nasvedčujú na nátlak na poškodeného) podľa názoru tohto senátu krajského súdu naďalej nasvedčujú tomu, že skutok, pre ktorý sú obvinení trestne stíhaní, sa stal, má znaky trestného činu a je prítomné podozrenie, že ho obvinení spáchali.“

Z ostatnej výpovede údajného poškodeného vyvstali závažné rozpory s jeho predchádzajúcimi výpoveďami, kde uvádzal, že prvý krát počul o pokute od sťažovateľa v 1. rade vo vozidle pred hotelom M., pričom po prehratí nahrávky z tohto stretnutia evidentne zaskočený poškodený už v rozpore s prvotnými výpoveďami uvádzal, že pokutu spomínal pred frajerkou aj pred N., ktorí toto vyvrátili, pričom z jeho ostatnej výpovede vyplýva, že mu to malo byť povedané niekedy pred stretnutím pred hotelom M. Vôbec však neuviedol kde, kto a kedy ho mal vydierať, čo ale v predchádzajúcich výpovediach opakovane uvádzal tak, že to malo byť vo vozidle sťažovateľa v 1. rade pred hotelom M.

V súvislosti s nahrávkou je potrebné uviesť, že táto je evidentne celistvá a neprerušovaná (v pozadí počuť neprerušované zvuky) a vyvracia výpovede údajného poškodeného o tom, čo malo byť predmetom rozhovoru vo vozidle pred hotelom M.

Krajský súd v uznesení zo dňa 15. augusta 2011 však bez akýchkoľvek preskúmateľných úvah uviedol, že tieto skutočnosti skôr nasvedčujú na nátlak na poškodeného, hoci ide práve naopak o skutočnosti spochybňujúce dôvodnosť vedeného trestného stíhania. Uznesenie krajského súdu zo dňa 15. augusta 2011 je arbitrárne a nepreskúmateľné.

2.7 Keďže uznesenie krajského súdu zo dňa 15. augusta 2011 v súvislosti s väzobnými dôvodmi odkazuje výlučne na ostatné rozhodnutie krajského súdu zo dňa 21. apríla 2011, je potrebné poukázať na nasledovné skutočnosti.

Dôvodnosť podozrenia zo spáchania trestného činu bola právne relevantným spôsobom spochybnená v časti III. sťažnosti zo dňa 8. augusta 2011 a v sťažnosti zo dňa 7. augusta 2011 na str. 13 až 20, no krajský súd v uznesení zo dňa 15. augusta 2011 k týmto skutočnostiam nezaujal žiadne adekvátne stanovisko.

Dôvodnosť útekovej väzby bola vyvrátená v sťažnosti zo dňa 7. augusta 2011 na str. 20 poukazom na publikovaný nález Ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 187/09 zo dňa 25. novembra 2009, podľa ktorého samotná hrozba vysokého trestu nie je spôsobilým väzobným dôvodom. Aj napriek uvedenému však krajský súd v uznesení zo dňa 15. augusta 2011 považuje za dôvod útekovej väzby hrozbu vysokého trestu.

Dôvodnosť kolíznej väzby sťažovateľa spochybnili v sťažnosti zo dňa 7. augusta 2011 na str. 21-22 poukazom na relevantnú judikatúru ESLP o nevyhnutnosti kumulovania trvania rozdielnych väzobných stíhaní a z toho vyplývajúci záver, že dôvod väzby vyplývajúci len zo samotného dôvodného podozrenia zo spáchania trestného činu stačí na odôvodnenie väzby len v počiatkových štádiách trvania väzby, no nie vtedy, keď sťažovateľa sú vo väzbe nepretržite už od 27. septembra 2008. Ani na tieto skutočnosti krajský súd v uznesení zo dňa 15. augusta 2011 nijako nereagoval.

Dôvodnosť preventívnej väzby bola vyvrátená v sťažnosti zo dňa 7. augusta 2011 na str. 22 až 25 a ani túto právne relevantnú argumentáciu krajský súd v uznesení zo dňa 15. augusta 2011 nespochybnil a neuviedol žiadne konkrétne skutočnosti o dôvodnosti väzby ani v tomto smere.

S poukazom na právne relevantnú argumentáciu sťažovateľov v žiadosti o prepustenie, v sťažnosti zo dňa 7. augusta 2011, v sťažnosti zo dňa 8. augusta 2011 a pri výsluchu pred okresným súdom dňa 4. augusta 2011, bolo ich ďalšie ponechanie vo väzbe porušením ich základných práv, nakoľko je väzba nezákonná od počiatku a bolo povinnosťou krajského súdu ich z väzby prepustiť.

2.8 Keď sa súd rozhodujúci o sťažnosti proti uzneseniu o vzatí do väzby (resp. o ponechaní vo väzbe) nevyrovná s právne relevantnou argumentáciou sťažovateľa adekvátne a preskúmateľne alebo nekonštatuje irelevantnosť jeho právnej argumentácie, poruší právo sťažovateľa podať návrh na konanie, v ktorom by súd rozhodol o zákonnosti väzby, vyplývajúce z čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy (mutatis mutandis III. ÚS 135/04).

Krajský súd v uznesení zo dňa 15. augusta 2011 absolútne nijakým spôsobom nereagoval na nasledovné skutočnosti predostreté sťažovateľmi:

1. Porušenie práva byť súdený v primeranej lehote alebo prepustený počas konania (potreba kumulovania trvania rozdielnych väzobných stíhaní s poukazom na nález Ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 55/98; rozsudky ESLP vo veci Kemmache proti Francúzsku zo dňa 27. novembra 1991, § 44; Kuc proti Poľsku zo dňa 19. decembra 2006, § 33). Na uvedené sťažovateľa poukazovali rozsiahlo v časti IV. žiadosti o prepustenie z väzby a aj v sťažnostiach zo dňa 7. a 8. augusta 2011, no krajský súd v uznesení zo dňa 15. augusta 2011 princípy a zásady, ktorými sa Ústavný súd a ESLP riadi pri posudzovaní primeranosti väzby trvajúcej dlhší čas ignoroval.

2. Krajský súd v uznesení zo dňa 15. augusta 2011 úplne ignoroval právoplatnosť uznesenia okresného súdu o vylúčení zo dňa 4. apríla 2011, hoci je zrejmé, že výsluch sťažovateľov pred rozhodnutím o väzbe a následne rozhodnutie o väzbe vydal vtom čase už právoplatne vylúčený orgán (bod 1.9 a 2.2 tohto podania).

3. Krajský súd v uznesení zo dňa 15. augusta 2011 úplne ignoroval porušenie práva sťažovateľov na rozhodnutie o zákonnosti väzby v súlade s konaním ustanoveným zákonom, na čo sťažovatelia rozsiahle poukazovali v žiadosti o prepustenie z väzby (bod 3.1 až 3.4).

4. Rovnako krajský súd v uznesení zo dňa 15. augusta 2011 úplne ignoroval bod 3.5 žiadosti o prepustenie z väzby poukazujúci nielen na závažné porušenie Trestného poriadku, ale aj na postup orgánov činných v trestnom konaní, ktorý nebol osobitne starostlivý a urýchlený, ako sa to vo väzobnej veci vyžaduje.

Opomenutím uvedených skutočností došlo zo strany krajského súdu uznesením zo dňa 15. augusta 2011 k odopretiu spravodlivosti (*denegatio iustitiae*). Povinnosťou krajského súdu bolo zaujať k týmto skutočnostiam adekvátne a preskúmateľné stanovisko.

Každú zo skutočností uvedených v žiadosti o prepustenie z väzby pri výsluchu dňa 4. augusta 2011 a v sťažnostiach zo dňa 7. a 8. augusta 2011 možno považovať za právne významnú z hľadiska zákonnosti väzby sťažovateľov, a teda ich ignorovanie z ústavnoprávneho hľadiska neobstojí.

Pokiaľ krajský súd v uznesení zo dňa 15. augusta 2011 tvrdí, že preskúmal námietky sťažovateľov uvedené nielen v sťažnosti, ale i v žiadosti o prepustenie z väzby, a vôbec pritom neuvádza spôsob akým sa s nimi vysporiadal, porušil základné práva sťažovateľov.»

Vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva na zákonného sudcu (sťažovatelia ho odvodzujú z čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a čl. 5 ods. 4 dohovoru, pozn.) sťažovatelia v sťažnosti najmä uvádzajú:

«... Sudca pre prípravné konanie okresného súdu JUDr. I. H., ktorý rozhodoval o žiadosti o prepustenie z väzby uznesením zo dňa 4. augusta 2011, bol podľa uznesenia krajského súdu zo dňa 15. augusta 2011 vybratý náhodným výberom elektronickou podateľňou spomedzi sudcov oddelenia Tp a teda bol zákonným sudcom na rozhodnutie o žiadosti sťažovateľov o prepustenie z väzby na slobodu.

Výnimka pri pridelovaní vecí sudcom a senátom nemôže byť výsledkom interpretácie rozvrhu práce, ale musí byť ustanovená exaktne, transparentne a predvídateľné tak, aby mohla byť realizovaná v zásade bez vonkajšieho zásahu do rozvrhu práce, teda aj bez zásahu do tohto systému zo strany orgánov štátnej správy v súdnictve (I. ÚS 239/04). Za zákonného sudcu treba pokladať sudcu určeného v súlade s rozvrhom práce (II. ÚS 202/02).

Účel základného práva na zákonného sudcu sa teda splní, ak o práve občana rozhodne sudca pridelený na výkon funkcie na súd toho stupňa súdnej moci, ktorý je vecne a miestne príslušný rozhodnúť, za predpokladu, že podľa rozvrhu práce ide o sudcu, ktorý je oprávnený konať a rozhodovať určitý druh súdnej agendy (II. ÚS 15/96, III. ÚS 90/02).

Pokiaľ rozvrh práce okresného súdu hovorí o pridelovaní napadnutých vecí (žiadost' o prepustenie z väzby v tomto prípade) sudcom pre prípravné konanie podľa plánu dosaziteľnosti, iný spôsob pridelenia vecí, teda aj náhodným výberom elektronickou podateľňou, znamená porušenia práva sťažovateľov na zákonného sudcu. V danom prípade nebol sudca pre prípravné konanie okresného súdu JUDr. I. H. určený na rozhodnutie o žiadosti sťažovateľov o prepustenie z väzby v súlade s rozvrhom práce podľa plánu dosaziteľnosti.

3.2 V žiadosti o prepustenie z väzby (bod 2.3) sťažovatelia poukazujú na skutočnosť, že predmetný skutok je potrebné kvalifikovať ako čiastkový útok iného pokračovacieho trestného činu.

K porušeniu označených práv sťažovateľov došlo aj tým, že okresný súd a krajský súd neboli príslušnými súdmi na rozhodovanie o väzbe pre skutok uvedený v uznesení vyšetrovateľa zo dňa 30. marca 2011 (bod 1.1 tohto podania), pretože tento je potrebné považovať za čiastkový útok pokračovacieho trestného činu uvedeného v uzneseniach vyšetrovateľa zo dňa 12. marca 2009 a zo dňa 8. júla 2009 (bod 1.2 tohto podania), pre ktorý už boli sťažovatelia vo väzbe od 27. septembra 2008 do 1. apríla 2010 (bod 1.4 tohto podania) a kde príslušným súdom podľa Trestného poriadku je Špecializovaný trestný súd a najvyšší súd.

Podľa § 122 ods. 9 Trestného zákona...

Podľa § 122 ods. 10 Trestného zákona...

V prípade ustanovenia § 122 ods. 9 Trestného zákona ide o nové ustanovenie Trestného zákona, ktorým zákonodarca jednoznačne definoval pojem opakovania trestného činu, pretože v minulosti vznikali v praxi pri výklade pojmov opakovaného a pokračovacieho trestného činu značné rozdiely a zjednotenie výkladu najvyšším súdom sa javilo ako nepostačujúce, čo vyplýva z dôvodovej správy.

Oproti predchádzajúcej právnej úprave došlo k vypusteniu požadovanej blízkej súvislosti v čase a predmete útoku v súvislosti s pokračovacím trestným činom, čo na jednej strane predlžuje čas medzi čiastkovými útokmi pokračovacieho trestného činu pre prípustnosť záveru, že medzi čiastkovými útokmi existuje súvislosť v čase (obdobne aj v súvislosti s predmetom útoku), a na druhej strane značne obmedzuje použitie judikatúry a doktrín definujúcich pokračovací trestný čin podľa tzv. starého zákona, keďže tieto sa odvíjali práve od vykladania pojmu vyžadovanej „blízkej súvislosti v čase a v predmete útoku“.

Platný Trestný zákon tak už nevyžaduje blízku súvislosť v čase a v predmete útoku, ale len „objektívnu súvislosť v čase, spôsobe ich páchania a v predmete útoku...“ ako pojítko medzi čiastkovými útokmi pokračovacieho trestného činu. Práve novým ustanovením § 122 ods. 9 Trestného zákona zákonodarca hranicu medzi opakovaným trestným činom a čiastkovým útokom pokračovacieho trestného činu determinoval absolútne jednoznačne.

Zo zákonného definovania pojmu opakovania trestného činu ustanovením § 122 ods. 9 Trestného zákona je zrejmé, že trestnosť rovnakých trestných činov možno posudzovať samostatne len vtedy, keď medzi nimi nie je vôbec žiadna objektívna alebo subjektívna súvislosť. Argumentum a contrario potom možno bezpochyby vyvodiť logický záver, že akákoľvek objektívna ako aj subjektívna súvislosť medzi rovnakými trestnými činmi znamená záver, že ide o čiastkové útoky pokračovacieho trestného činu.

Hoci sťažovatelia rezolútne popierajú, že sa skutok uvedený v uznesení vyšetrovateľa zo dňa 30. marca 2011 (bod 1.1 tohto podania) stal, je zrejmé, že takto mali konať jednak za účelom zachovania existencie zločineckej skupiny a jednak získavania finančnej alebo inej výhody, z čoho vyplýva aj jednotiaci zámer. Uzneseniami vyšetrovateľa zo dňa 12. marca 2009 a zo dňa 8. júla 2009 (bod 1.2 tohto podania) sú sťažovatelia stíhaní aj za vydieranie formou zločineckej skupiny pôsobiacej niekoľko rokov a tak vzhľadom

na charakter trestnej činnosti, náročnosť a čas potrebný na vytipovanie a prípravu ďalšieho útoku v žiadnom prípade nemožno urobiť záver, že medzi trestnými činmi uvedenými v uznesení vyšetrovateľa zo dňa 30. marca 2011 (bod 1.1 tohto podania) a uzneseniach vyšetrovateľa zo dňa 12. marca 2009 a zo dňa 8. júla 2009 (bod 1.2 tohto podania) nie je žiadna objektívna alebo subjektívna súvislosť. Teda o opakovanie rovnakého trestného činu podľa § 122 ods. 9 Trestného zákona nemôže ísť.

O pokračovací trestný čin ide aj v prípade, ak bol dlhší časový odstup spôsobený objektívnou prekážkou na strane páchatel'a, pre ktorú nemohol už skôr realizovať ďalšie čiastkové útoky (napr. páchatel' bol 8 mesiacov chorý alebo bol vo väzbe, či vykonával vojenskú službu, alebo bol na brigáde v zahraničí) (k tomu porovnaj NR II To 108/1987) [Burda, E., Čentěš, J., Kolesár, J., Záhora, J. akol. Trestný zákon. Všeobecná časť. Komentár. 1. diel. 1. vydanie. Praha“ C. H. Beck, 2010, s.752]. Vzhľadom na trestnoprávnu doktrínu ako aj judikatúru neobstojí teda, že vzhľadom na odstup času skoro ôsmich mesiacov pri jednotlivých konaniach absentuje časová súvislosť pre záver, že ide o čiastkový úkon pokračovacieho trestného činu.

Záver o opakovanom (samostatnom) trestnom čine totiž nemožno postaviť výlučne na výklade ustanovenia o pokračovacom trestnom čine (a na neaktuálnej judikatúre), keď opakovaný trestný čin je zákonom riadne definovaný. Zo vzťahu týchto dvoch ustanovení (§ 122 ods. 9 a ods. 10 Trestného zákona) vyplýva subsidiarita pokračovacieho trestného činu, pretože o opakovaný trestný čin môže ísť zásadne len vtedy, keď medzi jednotlivými konaniami absentuje akákoľvek objektívna alebo subjektívna súvislosť. Gramatický výklad slova „žiadna“ objektívna alebo subjektívna súvislosť uvedeného v § 122 ods. 9 Trestného zákona nepripúšťa možnosť subsumovania hoci aj minimálnej objektívnej a subjektívnej súvislosti pod toto zákonné ustanovenie, a rovnaký záver vyplýva aj z iných do úvahy prichádzajúcich spôsobov výkladu zákona.

Samotné právne posudzovanie skutku uvedeného v bode 1.1 tohto podania bude (môže byť) predmetom celého konania vo veci samej, no v danom prípade má toto nesprávne právne posúdenie dopad na materiálne práva sťažovateľov na rozhodnutie o zákonnosti väzby nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, teda aj príslušným súdom, čo oprávňuje Ústavný súd posúdiť výklad Trestného zákona a jeho následnú aplikáciu krajským súdom z pohľadu súladu sústavnými normami, keďže sťažovatelia

namietajú porušenie svojich základných práv a slobôd práve ústavne nekonformným výkladom Trestného zákona krajským súdom v uznesení zo dňa 15. augusta 2011 a jeho dopadom na ich označené práva.

V prípade skutku uvedeného v bode 1.1 tohto podania ide o čiastkový útok pokračovacieho trestného činu uvedeného v bode 1.2 tohto podania a príslušným súdom na rozhodovanie o väzbe sťažovateľov pre skutok uvedený v bode 1.1 tohto podania bol preto Špecializovaný trestný súd a najvyšší súd ako súd nadriadený (§ 14 Trestného poriadku), a nie okresný súd a krajský súd ako súd nadriadený.»

Sťažovatelia sa sťažnosťou domáhajú tiež vyslovenia porušenia svojho práva byť súdený v primeranej lehote alebo prepustený počas konania vyplývajúceho z čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a čl. 5 ods. 3 dohovoru a v tejto súvislosti argumentujú najmä takto:

«Vzhľadom na nepretržité obmedzenie osobnej slobody sťažovateľov od 27. septembra 2008 (bod 1.5 tohto podania) je nesporné, že dĺžku trvania väzby už nemožno považovať za primeranú, keď momentálne väzobné stíhanie sťažovateľov s poukazom na judikatúru ESHP (rozsudky Kemmache proti Francúzsku zo dňa 27. novembra 1991, § 44; Kuc proti Poľsku zo dňa 19. decembra 2006, § 33) nemožno izolovať a posudzovať samostatne bez ohľadu na celkové trvanie väzby sťažovateľov od údajného spáchania skutku počas iných konaní.

V súlade s judikatúrou ESHP (nevyhnutnosť kumulovania dĺžky trvania rozdielnych väzobných stíhaní) sú teda sťažovatelia obmedzení na osobnej slobode aj v tomto konaní už viac ako tri roky, čím dochádza k pretrvávajúcemu porušovaniu ich práva byť súdený v primeranej lehote alebo prepustený počas konania, pretože postup orgánov činných v trestnom konaní počas tejto doby väzby nebol osobitne starostlivý a urýchlený, ako sa to vo väzobnej veci vyžaduje.

V prípade sťažovateľov je evidentné, že orgány činné v trestnom konaní nepostupovali v trestných veciach uvedených v bodoch 1.1 a 1.3 tohto podania s osobitnou starostlivosťou a urýchlením, ako sa to vo väzobnej veci vyžaduje, hoci sťažovatelia sú vo väzbe nepretržite od 27. septembra 2008. Tieto konania umelo naťahovali niekoľko rokov, čím dosiahli, že sťažovatelia boli do väzby vzatí už tri krát za sebou, hoci pri správnom postupe v súlade s Trestným poriadkom tieto trestné veci mali a mohli

byť skončené v priebehu niekoľkých mesiacov ešte v roku 2008, resp. 2009. Spôsob, akým sa v trestných veciach sťažovateľov koná, pripomína praktiky nedávneho totalitného režimu a popiera princípy právneho štátu. Nie je možné objektívne ospravedlniť, že orgány činné v trestnom konaní nekonali o trestnom oznámení tzv. „kajúcnika“ V. zo dňa 18. septembra 2008 až do marca 2011.»

K porušeniu práva sťažovateľov na prezumpciu neviny podľa čl. 50 ods. 2 ústavy a podľa čl. 6 ods. 2 dohovoru malo dôjsť tým, že „Krajský súd rozhodoval o väzbe (teda nie o vine), pretože to ho neoprávňuje v nijakých súvislostiach naznačovať, že sťažovatelia spáchali trestné činy pre ktoré sú stíhaní a takýmto záverom odrážajúcim ich vinu pred rozhodnutím o nej zákonným spôsobom preukazovať dôvodnosť preventívnej väzby. Vывodzovanie dôvodnosti väzby z prebiehajúcich konaní nesporne odráža názor krajského súdu o vine sťažovateľov, a naopak, bez záveru o vine sa potom takéto odôvodnenie javí ako zmätočné a nepreskúmateľné. Faktom ostáva, že citované odôvodnenie uznesenia krajského súdu zo dňa 15. augusta 2011 obsahuje myšlienku, že sťažovateľov považuje krajský súd za vinných a preto je podľa jeho názoru preventívna väzba dôvodná. Pokiaľ takúto argumentáciu o dôvodnosti väzby neakceptuje ESLP, sťažovatelia sú toho názoru, že by tak nemal robiť ani Ústavný súd.“.

Sťažovatelia sa sťažnosťou domáhajú tiež vyslovenia porušenia svojho základného práva na urýchlené rozhodovanie o zákonnosti väzby podľa čl. 17 ods. 2 ústavy a tiež práva podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 0 Tp 40/2011, pričom v tejto súvislosti uvádzajú, že „V konaní okresného súdu o žiadosti o prepustenie z väzby vznikli nedôvodné prieťahy v trvaní cca 1 mesiac (od predloženia žiadosti o prepustenie z väzby z Krajskej prokuratúry T. po rozhodnutie uznesením zo dňa 4. augusta 2011, v súvislosti s predkladaním spisu krajskému súdu a v súvislosti s doručovaním uznesenia krajského súdu zo dňa 15. augusta 2011, ktoré bolo sťažovateľom doručené dňa 25. augusta 2011), čím bolo porušené právo sťažovateľov na urýchlené rozhodnutie o zákonnosti väzby.“.

Podaním z 31. júla 2012 doručeným ústavnému súdu 6. augusta 2012 sťažovatelia doplnili odôvodnenie svojej sťažnosti o tieto argumenty:

«Dňa 15. 08. 2011 senát krajského súdu rozhodoval v zložení predsedu senátu JUDr. S. H. a sudcovia JUDr. O. S. a JUDr. J. M. a dňa 18. 06. 2012 v zložení predsedu senátu JUDr. O. G. a sudcovia JUDr. O. S. a JUDr. S. H. Vyhodnotiac všetky do úvahy prichádzajúce kombinácie hlasovania v oboch senátoch je zrejmé, že sudcovia JUDr. O. S. a JUDr. S. H., resp. aspoň jeden z nich, uznesením krajského súdu z 15. 08. 2011 rozhodli/-ol, že skutok, pre ktorý sú sťažovatelia stíhaní, je skutkom samostatným, naproti tomu uznesením krajského súdu z 18. 06. 2012 rozhodli/-ol, že ide o čiastkový útok pokračujúceho trestného činu vydierania, ako to v sťažnostiach proti uzneseniu okresného súdu zo 04. 08. 2011 sťažovatelia namietali, a to bez akejkoľvek zmeny dôkaznej situácie. Inými slovami tá istá vec bola právne posúdená rozdielne dňa 15. 08. 2011 a dňa 18. 06. 2012 bez zmeny skutkových zistení dvomi, resp. aspoň jedným sudcom. Identický záver platí aj ohľadom sudcu okresného súdu JUDr. I. H., ktorý údajné konanie sťažovateľov právne posúdil rozdielne dňa 04. 08. 2011 a dňa 04. 04. 2012.

V trestnej veci postúpenej uznesením špecializovaného trestného súdu z 08. 06. 2011 boli sťažovatelia vzatí do väzby uznesením sudcu pre prípravné konanie Okresného súdu v Trenčíne sp. zn. 0 Tp 72/2008 zo dňa 1. októbra 2008 v spojení s uznesením Krajského súdu v Trenčíne (ďalej aj ako „krajský súd“) sp. zn. 6 Tpo 98/08 zo dňa 30. októbra 2008 z dôvodov uvedených v § 71 ods. 1 písm. b), c) Trestného poriadku s tým, že táto začala plynúť dňom 27. septembra 2008 a prepustení na slobodu boli dňa 1. apríla 2010 na základe písomného príkazu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Tost 10/2010 zo dňa 1. apríla 2010. Listinné dôkazy k posledne uvedenému sa nachádzajú v spisoch Ústavného súdu Slovenskej republiky vedených pod sp. zn. II. ÚS 293/2010 a Rvp 6363/10...

Na rozdiel od dôvodov väzby uvedených v § 71 ods. 1 písm. a) až c) Trestného poriadku, dôvody väzby uvedené v § 71 ods. 2 písm. a) až c) Trestného poriadku predpokladajú existenciu konkrétnych skutočností, ktoré preukazujú dokonané konanie obvineného uvedené v jednotlivých dôvodoch tejto väzby (Rt 39/2004, Rt 12/2006: II.)»

Sťažovatelia ústavnému súdu predložili uznesenie okresného súdu sp. zn. 1 T 101/2011 zo 4. apríla 2012 a uznesenie krajského súdu sp. zn. 23 To 71/2011 z 18. júna

2012, z ktorých okrem iného vyplýva, že po podaní obžaloby na sťažovateľov 27. septembra 2011 bola ich trestná vec postúpená Okresnému súdu Trenčín ako súdu príslušnému, keďže skutok uvedený v obžalobe je potrebné považovať za čiastkový útok pokračujúceho trestného činu vydierania vzhľadom na obžalobu podanú 8. júna 2011 Úradom špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky pre pokračovací obzvlášť závažný zločin vydierania podľa § 189 ods. 1 a ods. 4 písm. c) s poukazom na § 141 písm. a) Trestného zákona a iné. Táto trestná vec bola uznesením Špecializovaného trestného súdu sp. zn. PK 2 T 17/2011 z 22. decembra 2011 postúpená Okresnému súdu Trenčín s odôvodnením, že Špecializovaný trestný súd nie je na jej prerokovanie príslušný, pretože údajné skutky sťažovateľov nemožno kvalifikovať ako zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Trestného zákona.

Sťažovatelia zastávajú názor, že „Nesprávne právne posúdenie skutku uvedeného v uznesení vyšetrovateľa z 30. 03. 2011 v uznesení krajského súdu z 15. 08. 2011 tak malo za následok porušenie práva sťažovateľov na zákonné pozbavenie osobnej slobody, nakoľko neexistovali formálne podmienky (sťažovatelia neboli obvinení z trestného činu spáchaného po ich prepustení z väzby v trestnej veci uvedenej v uznesení špecializovaného trestného súdu z 08. 06. 2011 a ani materiálne podmienky (preukázané dokonané konanie obvinených sťažovateľov uvedené v jednotlivých dôvodoch tzv. opätovnej väzby), na uvalenie tzv. opätovnej väzby.

Z uvedeného je zrejmé, že uznesením krajského súdu z 15. 08. 2011 bolo porušené právo sťažovateľov zákonné pozbavenie osobnej slobody (bod 2.3 ústavnej sťažnosti zo 17. 10. 2011) a právo sťažovateľov na zákonného sudcu (bod 3.2 ústavnej sťažnosti zo 17. 10. 2011) podľa čl. 17 ods. 1, ods. 2 a ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.“.

Sťažovatelia oznámili ústavnému súdu, že v predmetnej trestnej veci boli na základe písomného príkazu krajského súdu sp. zn. 2 Tos 98/2011 z 15. novembra 2011 dňa 15. novembra 2011 prepustení z väzby na slobodu.

Sťažovatelia sa domáhajú, aby ústavný súd o ich sťažnosti nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo M. M., V. H. a T. Ď. na zákonné a preskúmateľné väzobné rozhodnutie podľa čl. 17 ods. 1, ods. 2 a ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 3 Tpo 36/2011 zo dňa 15. augusta 2011 porušené bolo.

2. Základné právo M. M., V. H. a T. Ď. na vysporiadanie sa s argumentáciou spochybňujúcou zákonnosť ďalšieho trvania väzby podľa čl. 17 ods. 1, ods. 2 a ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 3 Tpo 36/2011 zo dňa 15. augusta 2011 porušené bolo.

3. Základné právo M. M., V. H. a T. Ď. na zákonného sudcu podľa čl. 17 ods. 1, ods. 2 a ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 3 Tpo 36/2011 zo dňa 15. augusta 2011 porušené bolo.

4. Základné právo M. M., V. H. a T. Ď. byť súdený v primeranej lehote alebo prepustený počas konania podľa čl. 17 ods. 1, ods. 2 a ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 5 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 3 Tpo 36/2011 zo dňa 15. augusta 2011 porušené bolo.

5. Základné právo M. M., V. H. a T. Ď. na prezumpciu neviny podľa čl. 50 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 3 Tpo 36/2011 zo dňa 15. augusta 2011 porušené bolo.

6. Základné právo M. M., V. H. a T. Ď. na urýchlené rozhodnutie o zákonnosti väzby podľa čl. 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd Okresným súdom v Považskej Bystrici v konaní sp. zn. 0 Tp 40/2011 porušené bolo.

7. Uznesenie Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 3 Tpo 36/2011 zo dňa 15. augusta 2011 zrušuje a Krajskému súdu v Trenčíne prikazuje neodkladne prepustiť sťažovateľov z väzby na slobodu.

8. M. M., V. H. a T. Ď. priznáva primerané finančné zadost'učinenie každému v sume 1.500,- €, ktorú im je povinný zaplatiť Okresný súd v Považskej Bystrici, a každému v sume

5.000,- €, ktorú im je povinný zaplatiť Krajský súd v Trenčíne, to všetko do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

9. Krajský súd v Trenčíne je povinný uhradiť M. M., V. H. a T. Ď. trovy právneho zastúpenia na účet právneho zástupcu Mgr. R. T., so sídlom B., do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.“

Ústavný súd sťažnosť sťažovateľov predbežne prerokoval a uznesením č. k. IV. ÚS 588/2012-30 z 22. novembra 2012 ju prijal na ďalšie konanie.

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval právneho zástupcu sťažovateľov a predsedov krajského súdu a okresného súdu, aby sa vyjadrili, či trvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Predsedu krajského súdu a predsedu okresného súdu ústavný súd zároveň vyzval, aby sa vyjadrili k sťažnosti. Právny zástupca sťažovateľov a predseda okresného súdu ústavnému súdu oznámili, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie.

Na výzvu ústavného súdu odpovedal podpredseda krajského súdu, ktorý vo svojom vyjadrení k sťažnosti sp. zn. Spr. 332/12 zo 17. decembra 2012 ústavnému súdu oznámil, že trvá na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, pričom navrhol, aby ústavný súd sťažnosť sťažovateľov ako nedôvodnú zamietol.

V rámci právnej argumentácie podpredseda krajského súdu v označenom vyjadrení okrem iného uviedol:

„Taktiež sa krajský súd zaoberal aj s opakovaným tvrdením sťažovateľov uvádzaným v sťažnostiach, že skutok pre ktorý boli obvinení stíhaní v prejednávanej veci a bol uvedený v uznesení vyšetrovateľa zo dňa 30. 03. 2011, by mal byť čiastkovým útokom pokračovacieho trestného činu, pre ktorý boli obvinení v tom čase stíhaní v inom prípravnom konaní, vedenom v tom čase na Odbore justičnej a kriminálnej polície OR PZ v N. pod ČVS: ORP-13/OVK-NM-2011, ktoré bolo predtým vedené na ÚJKP, KR PZ T. pod ČVS: KRP-63/OVK-TN-2008. Takýto názor sťažovateľov v danom štádiu trestného stíhania – v prípravnom konaní neakceptoval. Poukázal pritom na záver vyplývajúci z uznesenia

Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 2 Tpo 19/2011 zo dňa 21. apríla 2011, s ktorým sa stotožnil a podľa ktorého išlo v prejednávanej veci o samostatný skutok. Tento skutok mali totiž obvinení spáchať v období mesiacov máj 2008 až september 2008 a skutok, pre ktorý bolo vedené trestné stíhanie vo veci vedenej na Odbore justičnej a kriminálnej polície OR PZ v N. pod ČVS: ORP-13/OVK-NM-2011, predtým vedenej na ÚJKP, KR PZ T. pod ČVS: KRP-63/OVK-TN-2008, kvalifikovaný ako pokračujúci obzvlášť závažný zločin vydierania, mal byť spáchaný v roku 2006 a potom od marca roku 2006 až do septembra roku 2007. Z tejto skutočnosti na podklade dovtedy vykonaných dôkazov, na ktoré mohol z hľadiska riešenej problematiky – z hľadiska otázky posudzovania väzby prihliadať, vyvodil, že vzhľadom na odstup času skoro ôsmich mesiacov pri jednotlivých konaniach absentovala časová súvislosť pre jeho posudzovanie ako čiastkového útoku pokračovacieho trestného činu. Vzhľadom na to, že podľa záveru krajského súdu išlo v prejednávanej veci o samostatný skutok, nebolo namieste ani tvrdenie, že v tejto veci už boli obvinení väzobne stíhaní, tiež, že by boli dané jednoznačné dôvody na kumulovanie trvania rozdielnych väzobných stíhaní najmä, keď ho mali páchať krátko po prepustení z väzby v inej trestnej veci a ani pre vyvodenie záveru o neprimeranej dĺžke trvania väzby sťažovateľov v posudzovanej veci v štádiu prípravného konania. Záver krajského súdu, že išlo v prejednávanej veci v čase jeho posudzovania o samostatný skutok, nie je pritom v rozpore ani s neskorším právoplatným uznesením Okresného súdu Považská Bystrica, sp. zn. 1 T/101/2011 zo dňa 04. 04. 2012, v spojení s uznesením Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 18. 6. 2012, sp. zn. 23 To/71/2012, ktorým s odstupom času až po podaní obžaloby bola podľa § 244 ods. 1 písm. a/ Tr. por. trestná vec postúpená Okresnému súdu Trenčín, ako súdu príslušnému na jej prejednanie a rozhodnutie o podanej obžalobe s poukazom na to, že skutok uvedený v obžalobe a právne kvalifikovaný ako obzvlášť závažný zločin vydierania podľa § 189 ods. 1, 3 písm. b/ Tr. zák. v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Tr. zák. spáchaný formou spolupáchatel'stva podľa § 20 Tr. zák. možno v prípade preukázania viny posudzovať podľa iného ustanovenia zákona, ako ho posudzovala obžaloba a to aj ako čiastkový skutok pokračovacieho trestného činu vydierania spáchaného organizovanou skupinou, vzhľadom na podanú obžalobu Úradu špeciálnej prokuratúry, Generálnej prokuratúry SR, sp. zn. VII GV 9/09-878 zo dňa 08. 06. 2011, a to k bodu III. u obvinených M. M. a V. H. a k bodu II. u obvineného T. Ď.“

Na výzvu ústavného súdu odpovedal podpredseda okresného súdu, ktorý sa k sťažnosti vyjadril v prípise sp. zn. Spr. 1554/2012 z 11. decembra 2012, v ktorom okrem iného uviedol:

„V uvedenom konaní rozhodoval zákonný sudca JUDr. I. H. o žiadosti sťažovateľov na ich prepustenie z väzby, ktorú podali dňa 08. 07. 2012 na Krajskú prokuratúru v T. Po tom, ako Krajský prokurátor v T. žiadosti obvineným nevyhovel, predložil túto na rozhodnutie Okresnému súdu Považská Bystrica s tým, že celý spisový materiál bol tunajšiemu súdu doručený 18. 07. 2011. Vec bola dňa 20. 07. 2011 pridelená zákonnému sudcovi JUDr. I. H., ktorý vytýčil termín na rozhodnutie o žiadosti na 04. 08. 2011 (jednalo sa o prvý eskortný deň, vzhľadom k tomu, že obv. H. vykonával väzbu v UZVJS L., M. vo väzbe v B. a Ď. vo väzbe v N.). O žiadosti obvinených o prepustenie z väzby bolo tunajším súdom rozhodnuté po ich vypočutí dňa 04. 08. 2011 a v ten istý deň bolo vypracované písomné vyhotovenie rozhodnutia.“

K vyjadreniam podpredsedu okresného súdu a podpredsedu krajského súdu zaujal stanovisko právny zástupca sťažovateľov v podaní z 18. marca 2013, v ktorom okrem iného poukázal na skutočnosť, že je povinnosťou štátu organizovať konania takým spôsobom, aby tieto boli vedené s minimálnymi prietrahmi. Bol to práve okresný súd, ktorý rozhodol o tom, že väzba sťažovateľov sa vykoná v troch rôznych väzobných ústavoch, pričom ani jeden zo sťažovateľov nebol umiestnený v spádovom väzobnom ústave. Preto argumenty okresného súdu „o prvom eskortnom dni“ podľa názoru právneho zástupcu sťažovateľov neobstoja.

Ďalej právny zástupca sťažovateľov poukázal na to, že zo zápisnice z neverejného zasadnutia krajského súdu konaného dňa 15. augusta 2011 nevyplýva, že by na ňom bola ako dôkaz vykonaná nahrávka na technickom zariadení, aj keď to sťažovatelia opakovane navrhovali, a rovnako nemala byť podľa jeho tvrdenia na tomto zasadnutí prečítaná posledná výpoveď svedka V. z 8. augusta 2011, keďže táto skutočnosť zo zápisnice o neverejnom zasadnutí nevyplýva, a formuláciu zo zápisnice o neverejnom zasadnutí, podľa ktorej sa senát oboznámil s „podstatným obsahom spisu sp. zn. 0 Tp 40/2011“, treba

považovať za nedostačujúcu, nezodpovedajúcu Trestnému poriadku, keďže z nej nie je zrejmé, čo konkrétne zo spisu bolo čítané.

Napokon sťažovatelia prostredníctvom právneho zástupcu uviedli, že je povinnosťou súdu skúmať, či ide o samostatný skutok alebo o čiastkový útok pokračovacieho trestného činu, ktorý tvorí jeden trestný čin, keďže Trestný poriadok vyžaduje splnenie ďalších podmienok na opätovné vzatie do väzby (§ 71 ods. 2 Trestného poriadku). Sťažovatelia súhlasia s krajským súdom, že v rámci väzobného trestného stíhania môže dôjsť k zmene právnej kvalifikácie skutku, čo vyplýva aj z § 76 ods. 9 Trestného poriadku, avšak táto zmena právnej kvalifikácie má spravidla podklad v zmene dôkaznej situácie, pričom v ich prípade k žiadnej zmene dôkaznej situácie medzi vydaním uznesenia krajského súdu sp. zn. 3 Tpo 36/2011 z 15. augusta 2011 a uznesenia krajského súdu sp. zn. 23 To 71/2011 z 18. júna 2012 nedošlo.

Právny zástupca sťažovateľov zároveň predložil návrh, ktorým sa sťažovatelia domáhajú úhrady trov konania v celkovej sume 1 735,44 €.

II.

Podpredseda krajského súdu trval na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Ústavný súd preto nariadil vo veci sťažovateľov ústne pojednávanie na 13. august 2013 (11.30 h).

Dňa 25. júla 2013 bol ústavnému súdu doručený prípis predsedníčky krajského súdu č. Spr 332/12 z 22. júla 2013, v ktorom sa okrem iného uvádza:

„Po oboznámení sa s písomným vyjadrením k sťažnosti, ktoré Vám pod č. Spr. 332/12 zo dňa 17. 12. 2012 zaslal podpredseda Krajského súdu v Trenčíne JUDr. R. V., ktorý tiež už nie je podpredsedom Krajského súdu v Trenčíne, som dospela k záveru, že písomne bolo dostatočne reagované na odôvodnenie podanej ústavnej sťažnosti navrhovateľov.

Z týchto dôvodov ospravedlňujem neúčast' na ústnom verejnom pojednávaní dňa 13. 8. 2013 s tým, že súhlasím, aby sa pojednávanie uskutočnilo v neprítomnosti účastníka konania – Krajského súdu v Trenčíne.

Keďže na rozdiel od pôvodného názoru bývalého podpredsedu Krajského súdu v Trenčíne som toho názoru, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci... súhlasím, aby sa ďalej upustilo od ústneho pojednávania.“

Dňa 5. augusta 2013 predsedníčka okresného súdu ústavnému súdu oznámila, že zástupca okresného súdu sa nariadeného ústneho pojednávania nezúčastní. Rovnako tak právny zástupca sťažovateľov ústavnému súdu v podaní zo 7. augusta 2013 opätovne oznámil, že sťažovatelia „netrvajú na ústnom pojednávaní a týmto udeľujú svoj súhlas s upustením od ústneho pojednávania v predmetnej veci“.

Vzhľadom na skutočnosť, že krajský súd upustil od požiadavky, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, a okresný súd a sťažovatelia prostredníctvom svojho právneho zástupcu oznámili, že súhlasia s tým, aby ústavný súd o predmetnej veci rozhodol na neverejnom zasadnutí, ústavný súd v súlade s § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, keďže vzhľadom na vyjadrenia účastníkov konania a listinnú dokumentáciu, ktorú má k dispozícii, dospel k záveru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci, a o sťažnosti sťažovateľov preto rozhodol na neverejnom zasadnutí.

III.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovatelia namietajú porušenie svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 a čl. 50 ods. 2 ústavy a práv podľa čl. 5 ods. 3 a 4 a čl. 6 ods. 2 dohovoru uznesením krajského súdu sp. zn. 3 Tpo 36/2011 z 15. augusta 2011, ako aj porušenie svojho základného práva na urýchlené rozhodnutie o zákonnosti väzby podľa čl. 17 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru v súvislosti s požiadavkou na urýchlené rozhodovanie o zákonnosti väzby postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 0 Tp 40/2011.

III.1 K namietanému porušeniu sťažovateľmi označených základných práv podľa ústavy a práv podľa dohovoru uznesením krajského súdu sp. zn. 3 Tpo 36/2011 z 15. augusta 2011

Vychádzajúc z obsahu námietok formulovaných sťažovateľmi proti napadnutému uzneseniu krajského súdu (podrobne pozri časť I tohto nálezu), ústavný súd považoval za potrebné zaoberať sa v prvom rade ich námietkami smerujúcimi proti porušeniu ich základného práva na zákonného sudcu, ktoré odvodzujú z obsahu čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a čl. 5 ods. 4 dohovoru.

Z tohto hľadiska ústavný súd považoval za kľúčovú námietku sťažovateľov, podľa ktorej krajský súd a pred ním tiež okresný súd neboli súdmi príslušnými na rozhodovanie o ich väzbe pre skutok uvedený v uznesení vyšetrovateľa z 30. marca 2011 a právne kvalifikovaný ako obzvlášť závažný zločin vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 3 písm. b) Trestného zákona, spáchaný v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Trestného zákona formou spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona (ide o skutok, ktorý sa mal stať v mesiacoch máj až september v roku 2008, pozn.), pretože tento je podľa ich tvrdenia potrebné považovať za čiastkový útok pokračovacieho trestného činu kvalifikovaného ako obzvlášť závažný zločin vydierania podľa § 189 ods. 1 a ods. 4 písm. c) Trestného zákona s poukazom na § 141 písm. a) Trestného zákona v jednočinnom súbehu so zločinom založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Trestného zákona, ktorý je uvedený v uzneseniach vyšetrovateľa z 12. marca 2009 a z 8. júla 2009, pre ktorý už boli sťažovatelia vo väzbe od 27. septembra 2008 do 1. apríla 2010.

Podľa § 122 ods. 9 Trestného zákona trestný čin je spáchaný opakovane, ak páchatel postupne spáchal viac rovnakých trestných činov opakovanými samostatnými činmi, medzi ktorými nie je žiadna objektívna alebo subjektívna súvislosť, pričom trestnosť každého z nich sa posudzuje samostatne.

Podľa § 122 ods. 10 Trestného zákona za pokračovací trestný čin sa považuje, ak páchatel pokračoval v páchaní toho istého trestného činu. Trestnosť všetkých čiastkových útokov sa posudzuje ako jeden trestný čin, ak všetky čiastkové útoky toho istého páchatel'a spája objektívna súvislosť v čase, spôsobe ich páchania a v predmete útoku, ako aj subjektívna súvislosť, najmä jednotiaci zámer páchatel'a spáchať uvedený trestný čin; to neplatí vo vzťahu k čiastkovým útokom spáchaným mimo územia Slovenskej republiky.

Podľa čl. 17 ods. 1 ústavy osobná sloboda sa zaručuje.

Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nikoho nemožno pozbaviť slobody len pre neschopnosť dodržať zmluvný záväzok.

Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím alebo iným spôsobom, má právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

Podľa § 16 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku okresný súd v sídle krajského súdu vykonáva v prvom stupni konanie, ak bol skutok spáchaný organizovanou skupinou, zločineckou skupinou alebo teroristickou skupinou.

Podľa § 17 ods. 1 Trestného poriadku konanie vykonáva súd, v ktorého obvode bol trestný čin spáchaný.

Podľa § 17 ods. 2 Trestného poriadku obvodom okresného súdu v sídle krajského súdu pre konanie o trestných činoch uvedených v § 16 ods. 1 je obvod tohto krajského súdu.

Podľa § 71 ods. 1 Trestného poriadku obvinený môže byť vzatý do väzby len vtedy, ak doteraz zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie, bol spáchaný, má znaky trestného činu, sú dôvody na podozrenie, že tento skutok spáchal obvinený a z jeho konania alebo ďalších konkrétnych skutočností vyplýva dôvodná obava, že

a) ujde alebo sa bude skrývať, aby sa tak vyhol trestnému stíhaniu alebo trestu, najmä ak nemožno jeho totožnosť ihneď zistiť, ak nemá stále bydlisko alebo ak mu hrozí vysoký trest,

b) bude pôsobiť na svedkov, znalcov, spoluobvinených alebo inak mariť objasňovanie skutočností závažných pre trestné stíhanie, alebo

c) bude pokračovať v trestnej činnosti, dokoná trestný čin, o ktorý sa pokúsil, alebo vykoná trestný čin, ktorý pripravoval alebo ktorým hrozil.

Podľa § 71 ods. 2 Trestného poriadku ak bol obvinený prepustený z väzby, môže byť v tej istej veci vzatý do väzby, ak

a) je na úteku alebo sa skrýva, aby sa tak vyhol trestnému stíhaniu alebo trestu, nezdržiava sa na adrese, ktorú uviedol orgánom činným v trestnom konaní alebo súdu, nepreberá zásielky alebo nerešpektuje príkazy orgánov činných v trestnom konaní alebo súdu, alebo inak vedome marí vykonávanie nariadených úkonov,

b) pôsobí na svedkov, znalcov, spoluobvinených alebo inak marí objasňovanie skutočností závažných pre trestné stíhanie,

c) pokračuje v trestnej činnosti, dokoná trestný čin, o ktorý sa pokúsil, alebo vykoná trestný čin, ktorý pripravoval alebo ktorým hrozil,

d) bol prepustený z väzby preto, že nastúpil do výkonu trestu odňatia slobody a sú konkrétne skutočnosti, ktoré odôvodňujú niektorý z dôvodov väzby podľa odseku 1, alebo

e) je obvinený pre ďalší úmyselný trestný čin, ktorý mal byť spáchaný po prepustení z väzby.

Ústavný súd už vo svojej doterajšej judikatúre vyslovil právny názor, podľa ktorého prvoradou podmienkou na správne ustálenie osoby zákonného sudcu je správne ustálenie vecnej, resp. miestnej príslušnosti konajúceho súdu. Iba taký sudca určený podľa rozvrhu práce, ktorý je sudcom vecne a miestne príslušného súdu ustanoveného zákonom, je zákonným sudcom v zmysle čl. 48 ods. 1 ústavy (II. ÚS 405/2010).

Sťažovatelia tvrdia, že pri rozhodovaní o ich väzbe v ich veci konajúce súdy nesprávne vychádzali z toho, že v danom prípade ide o trestný čin, ktorý je samostatným skutkom, a že teda nejde o čiastkový skutok pokračovacieho trestného činu v zmysle § 122 ods. 10 Trestného poriadku, hoci oni trvali na tom, že skutok, za ktorý boli vzatí do väzby, nebol samostatným skutkom, ale iba čiastkovým skutkom v rámci pokračovacieho trestného činu. Ústavný súd v tejto súvislosti pri svojom rozhodovaní vzal do úvahy, že táto argumentácia sťažovateľov bola aj súčasťou ich žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu zo 7. júla 2011 (s. 7, 8 a 9 žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu, pozn.).

V rozpore s týmto právnym názorom deklarovaným všeobecnými súdmi pri rozhodovaní o väzbe sťažovateľov (resp. jej ďalšom trvaní) po skončení prípravného konania a po podaní obžaloby už tak okresný súd, ako aj krajský súd vychádzali z toho, že v posudzovanej veci je predmetom konania čiastkový skutok tvoriaci súčasť pokračovacieho trestného činu, a preto súdom miestne príslušným konať a rozhodnúť o obžalobe nie je okresný súd, ale Okresný súd Trenčín, keďže v jeho obvode došlo k spáchaniu pokračovacieho trestného činu, ktorý tvorí predmet obžaloby.

Ústavný súd tiež zistil, že uznesenie okresného súdu zo 4. augusta 2011 (okresný súd týmto uznesením zamietol žiadosť sťažovateľov zo 7. júla 2011 o prepustenie z väzby

na slobodu, pozn.), ako ani napadnuté uznesenie krajského súdu sp. zn. 3 Tpo 36/2011 z 15. augusta 2011 (krajský súd týmto uznesením zamietol sťažnosť sťažovateľov proti uzneseniu okresného súdu zo 4. augusta 2011, pozn.) neobsahujú žiadnu argumentáciu týkajúcu sa tejto námietky sťažovateľov. Krajský súd v odôvodnení napadnutého uznesenia však poukázal na svoju argumentáciu týkajúcu sa formálnych aj materiálnych podmienok väzby sťažovateľov uvedenú v jeho skoršom uznesení sp. zn. 2 Tpo 19/2011 z 21. apríla 2011, na ktorej zotrval.

V uznesení krajského súdu sp. zn. 2 Tpo 19/2011 z 21. apríla 2011, ktorým boli zamietnuté sťažnosti sťažovateľov proti uzneseniu okresného súdu o ich vzatí do väzby, sa okrem iného uvádza:

„Taktiež sa krajský súd zaoberal aj tvrdením uvádzaným v sťažnosti, že skutok, pre ktorý sú obvinení stíhaní v prejednávanej veci je uvedený v uznesení vyšetrovateľa zo dňa 30. 03. 2011, je čiastkovým útokom pokračovacieho trestného činu, pre ktorý sú obvinení toho času stíhaní v inom prípravnom konaní, toho času vedenom na Odbore justičnej a kriminálnej polície OR PZ v N. pod ČVS: ORP-13/OVK-NM-2011, ktoré bolo predtým vedené na ÚJKP, KR PZ T. pod ČVS: KRP-63/OVK-TN-2008. S takýmto názorom sa krajský súd nestotožnil, nakoľko aktuálne prejednávaný skutok mali spáchať v období mesiacov máj 2008 až september 2008 a skutok, pre ktorý je vedené trestné stíhanie vo veci vedenej na Odbore justičnej a kriminálnej polície OR PZ v N. pod ČVS: ORP-13/OVK-NM-2011, predtým vedenej na ÚJKP, KR PZ T. pod ČVS: KRP-63/OVK-TN-2008, kvalifikovaný ako pokračujúci obzvlášť závažný zločin vydierania, mal byť spáchaný v roku 2006 a potom od marca roku 2006 až do septembra roku 2007. Z uvedeného vyplýva, že vzhľadom na odstup času skoro ôsmich mesiacov pri jednotlivých konaniach absentuje časová súvislosť pre záver, že ide o čiastkový úkon pokračovacieho trestného činu. V prejednávanej veci ide o samostatný skutok, a preto nie je namieste ani tvrdenie, že v tejto veci už boli obvinení väzobne stíhaní.“

Podľa názoru krajského súdu, ktorý vyplýva z vyjadrenia podpredsedu krajského súdu k sťažnosti sp. zn. Spr. 332/12 zo 17. decembra 2012, v čase rozhodovania o vzatí sťažovateľov do väzby sa vychádzalo z absencie časovej súvislosti medzi ich jednotlivými

konaniami (skutkami), keďže medzi nimi išlo o časový odstup takmer 8 mesiacov, čo viedlo krajský súd k záveru, že ide o samostatný skutok, nie súčasť pokračovacieho trestného činu. Z tohto východiska potom krajský súd vyvodil záver, že nejde o opätovné vzatie sťažovateľov do väzby vo veci, v ktorej už boli vo väzbe aj v minulosti, ako aj ďalší záver, podľa ktorého nemožno kumulovať trvanie väzby v rámci rozdielnych väzobných trestných stíhaní. Tieto závery nie sú podľa tvrdenia podpredsedu krajského súdu v rozpore s neskorším právoplatným uznesením okresného súdu sp. zn. 1 T 101/2011 zo 4. apríla 2012 v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 23 To 71/2012 zo 4. apríla 2012, ktorými bola s odstupom času (až po podaní obžaloby) trestná vec postúpená Okresnému súdu Trenčín s poukazom na to, že skutok uvedený v obžalobe možno posudzovať inak, ako ho posudzovala obžaloba, a to aj ako čiastkový skutok pokračovacieho trestného činu.

V uznesení okresného súdu sp. zn. 1 T 101/2011 zo 4. apríla 2012, ktorým bola trestná vec sťažovateľov postúpená Okresnému súdu Trenčín, sa najmä uvádza:

„Súd po preštudovaní spisového materiálu dospel k záveru, že je jednoznačne potrebné uvedený skutok, ktorého sa podľa obžaloby mali obvinení dopustiť na základe vyššie uvedenej dikcie zákonného ustanovenia považovať za čiastkový skutok jedného pokračujúceho trestného činu.

K tomu je nutné uviesť, že poškodený V., ktorý je v podstate jediný svedok usvedčujúci obvinených, vypovedal v rôznych trestných kauzách všetkých troch obvinených celkovo minimálne štrnásťkrát. Po prvýkrát tento svedok, ktorý taktiež pôsobil v skupine M. M., o tomto skutku vypovedal v auguste roku 2008 a následne prakticky pri každej svojej výpovedi, v rámci ktorej výpovede usvedčoval obvinených z ich inej rozsiahlej trestnej činnosti, bolo vyšetrovateľom zadokumentované, že dostal od M. M. pokutu 1.500.000,- Sk, teda skutok ktorý tvorí skutkovú vetu obžaloby popísal od roku 2008 niekoľkokrát. Práve na základe ja jeho výpovede, ako tzv. korunného svedka, boli vznesené obvinenia obvineným M., H. a Ď. za inú ich rozsiahlu trestnú činnosť. Na základe týchto skutočností potom úrad špeciálnej prokuratúry GP SR dňa 8. júna 2011 podal na všetkých troch obžalobu, ktorej súčasťou je aj obžaloba pre obzvlášť závažný zločin vydierania. Na tomto mieste je nutné podotknúť, že v prípade, ak by vyšetrovateľ – resp. orgán činný v trestnom konaní v čase kedy svedok V. o takto závažnom trestnom čine – zločine, ktorý mal byť páchaný voči nemu

vzniesol aj za tento skutok obvinenie obvineným M., H., Ď., tak by s najväčšou pravdepodobnosťou bol poňatý tento skutok ako súčasť obžaloby úradu špeciálnej prokuratúry.

Napriek tomu, že poškodený V., ako bolo vyššie uvedené, od polovice roka 2008 niekoľkokrát vypovedal o tom, akým spôsobom mal byť vydieraný, vyšetrovateľ prezídia policajného zboru, úradu boja proti organizovanej kriminalite, odbor Západ, oddelenie vyšetrovania T., uznesením číslo PPZ-64/BOK-ZA-2011, začal trestné stíhanie vo veci obzvlášť závažného zločinu vydierania podľa § 189 ods. 1, 3 písm. b/ Tr. zák., v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Tr. zák., formou spolupáchatelstva podľa § 20 Tr. zák. až 2. 3. 2011 a následne obvinenia pre tento skutok vzniesol obvineným 30. 3. 2011.

Súd je toho názoru, že v prípade, že by orgány činné v trestnom konaní začali trestné stíhanie súbežne so začatím trestného stíhania pre pokračujúci obzvlášť závažný zločin vydierania tak, ako je uvedený v bode III./ a II./ obžaloby úradu špeciálnej prokuratúry, bol by tento skutok nutne braný ako čiastkový skutok pokračujúceho trestného činu – obzvlášť závažného zločinu vydierania práve v obžalobe úradu špeciálnej prokuratúry GP SR VII/2Gv9/09-878.“

V uznesení krajského súdu sp. zn. 23 To 71/2012 z 18. júna 2012, ktorým bola zamietnutá sťažnosť sťažovateľa M. M. proti uzneseniu okresného súdu zo 4. apríla 2012 (sťažovateľ M. M. podal túto sťažnosť z dôvodu, že skutok síce má byť posudzovaný, ako to opakovane aj tvrdil, ako čiastkový útok pokračovacieho trestného činu, a nie ako samostatný trestný čin, avšak nemá byť posudzovaný ako spáchaný organizovanou skupinou, pozn.), sa okrem iného uvádza:

„Ako vyplýva z obžalobného návrhu, obvinený M., H. a Ď. sa mali obžalovaného skutku, ktorý je právne kvalifikovaný ako obzvlášť závažný zločin vydierania podľa § 189 ods. 1, 3 písm. b/ Tr. zák. v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Tr. zák. spáchaný formou spolupáchatelstva podľa § 20 Tr. zák. dopustiť v období máj až september 2008 na rôznych miestach v P. a v obci P.

Preto podľa názoru senátu krajského súdu, ak by boli naplnené znaky predmetného zločinu vydierania malo byť konanie, pre ktoré sú obvinení M., H. a Ď. stíhaní, posudzované ako čiastkový útok jedného pokračujúceho trestného činu vydierania. V zmysle

§ 16 ods. 1 písm. b/ Tr. por. okresný súd v sídle krajského súdu vykonáva v prvom stupni konanie, ak bol skutok spáchaný organizovanou skupinou, zločineckou skupinou alebo teroristickou skupinou. Z doposiaľ vykonaných dôkazov, vzhľadom aj na obžalobu, možno urobiť záver, že predmetný čiastkový útok bol spáchaný organizovanou skupinou.“

O zákonnosti väzby podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru rozhoduje súd. Z organického hľadiska pojem súd má rovnaký význam ako v čl. 6 ods. 1 dohovoru, t. j. musí ísť o orgán nezávislý od výkonnej moci a od strán a nestranný. Iná otázka je, či konanie pred súdom podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru musí poskytovať aj rovnaké garancie procesnej povahy, ako v čl. 6 ods. 1. So zreteľom na to, že čl. 6 ods. 1 dohovoru sa nevzťahuje na konanie a rozhodovanie o väzbe, procesné záruky uvedené v čl. 6 ods. 1 nemožno bez ďalšieho uplatniť aj v prípade čl. 5 ods. 4. Určité základné procesné záruky sa ale musia poskytovať aj v konaní podľa čl. 5 ods. 4. Tieto záruky nemusia byť nutne rovnaké, ako sú tie, ktoré vyplývajú z čl. 6 ods. 1 v prípade rozhodovania vo veci samej (De Wilde c. Belgicko, Winterwerp c. Holandsko).

Podľa už vysloveného právneho názoru ústavného súdu právo obvineného na zákonného sudcu ako súčasť práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru treba považovať nepochybne aj za súčasť konania o väzbe. Treba ho teda považovať za súčasť procesných práv obvineného aj podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru, resp. čl. 17 ústavy (m. m. II. ÚS 116/2011).

Vychádzajúc z dosiaľ uvedeného, ústavný súd konštatuje, že podľa zhodného tvrdenia sťažovateľov a krajského súdu vychádzali všeobecné súdy v čase rozhodovania o väzbe sťažovateľov z toho, že skutok, pre ktorý bola väzba uvalená, je samostatným skutkom, avšak po podaní obžaloby zaujali vo veci konajúce súdy už iné (opačné) stanovisko, teda že ide o čiastkový skutok v rámci pokračovacieho trestného činu. Pritom niet pochyb o tom, že správne posúdenie právnej povahy skutku, za ktorý je trestné stíhanie vedené, má z hľadiska otázky zákonného sudcu podstatný význam, a to najmä v prípade, ak sa skutok, ktorého právna povaha je predmetom sporu, stal v obvode iného súdu, než ostatné skutky, vo vzťahu ku ktorým možno preskúmaný skutok prípadne považovať

za súčasť pokračovacieho trestného činu. Vyplýva to zo skutočnosti, že podľa § 17 ods. 1 Trestného poriadku konanie vykonáva súd, v obvode ktorého bol trestný čin spáchaný.

Ústavný súd nemá dôvod spochybňovať tvrdenie krajského súdu formulované v jeho vyjadrení, že posúdenie otázky, či ide o samostatný skutok alebo o čiastkový skutok v rámci pokračovacieho trestného činu, sa môže legitímne javiť rozdielne v rôznych štádiách trestného konania v závislosti na stupni, resp. miere objasnenia rozhodujúcich okolností. V zásade je teda možné, aby sa v prípravnom konaní určitý skutok hodnotil ako samostatný skutok a po úplnom vyšetrení veci a podaní obžaloby už ako skutok, ktorý je súčasťou pokračovacieho trestného činu. Takéto rozdielne hodnotenie právnej povahy skutku musí však byť doložené (odôvodnené) určitou zmenou konkrétnych okolností posudzovanej veci, ku ktorým spravidla môže dôjsť v rámci vyšetrovania, ako aj súdneho konania.

V posudzovanej veci ale neexistujú argumenty na spochybnenie tvrdenia sťažovateľov, podľa ktorého k zmene právneho posúdenia skutku došlo bez toho, aby sa zistili nové okolnosti, na základe ktorých by bolo možné, resp. potrebné zmeniť jeho právne hodnotenie (kvalifikáciu). Tento záver nespochybňuje ani krajský súd, pretože ani on neuvádza žiadnu novú okolnosť, ktorá mohla (mala) právne posúdenie skutku ovplyvniť. Krajský súd totiž iba vo všeobecnej rovine konštatuje, že po podaní obžaloby má všeobecný súd právo skutok uvedený v obžalobe právne hodnotiť odlišne od právneho hodnotenia uvedeného v obžalobe. V konkrétnostiach krajský súd v zhode so svojím uznesením sp. zn. 2 Tpo 19/2011 z 21. apríla 2011 poukazuje na absenciu časovej súvislosti medzi jednotlivými skutkami, keďže medzi nimi išlo o časový odstup takmer 8 mesiacov, pričom práve táto skutočnosť bola (mala byť) dôvodom na pôvodný záver krajského súdu, že ide o samostatný skutok, a nie o súčasť pokračovacieho trestného činu.

Právne východisko, na ktorom je založená obrana krajského súdu, síce možno vo všeobecnej rovine akceptovať, v posudzovanom (teda konkrétnom) prípade ale podľa názoru ústavného súdu neobstojí. V čase od rozhodovania krajského súdu o sťažnosti sťažovateľov proti uzneseniu okresného súdu zo 4. augusta 2011, ktorým bola zamietnutá ich žiadosť o prepustenie z väzby na slobodu napadnutým uznesením z 15. augusta 2011,

do vydania uznesenia krajského súdu sp. zn. 23 To 71/2012 z 18. júna 2012 totiž nenastala (a ani nebola deklarovaná) nijaká nová, resp. iná okolnosť, ktorá by odôvodňovala zmenu právnej kvalifikácie posudzovaného skutku.

Ústavný súd zastáva názor, že nesprávne ustálenie príslušnosti (vecnej, resp. miestnej) súdu, a tým aj osoby zákonného sudcu pri rozhodovaní o vzatí do väzby, resp. jej ďalšom trvaní v prípravnom konaní, vyplývajúce zo skutočnosti, že pôvodne pri vzatí do väzby ustálená príslušnosť súdu je po podaní obžaloby zmenená bez existencie a uvedenia relevantných dôvodov na takúto zmenu, môže za určitých konkrétnych okolností spôsobiť neprípustný zásah do práva na zákonného sudcu v konaní o väzbe, ktoré je vyvoditeľné tak z čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, ako aj z čl. 5 ods. 4 dohovoru.

Aplikujúc uvedený právny názor na posudzovanú vec, ústavný súd poukazuje na už uvedenú neexistenciu konkrétnych okolností, ktoré by mohli zmenu posúdenia právnej povahy skutku ústavne akceptovateľným spôsobom odôvodniť, a v tejto súvislosti osobitne zvyrazňuje ten fakt, že senát (sudcovia) krajského súdu, ktorý rozhodoval o väzbe sťažovateľov, ako aj o postúpení veci po podaní obžaloby inému súdu, bol z hľadiska personálneho zloženia v zásade totožný (s výnimkou osoby jedného sudcu). Navyše treba dodať, že zmena posúdenia právnej povahy skutku pri rozhodovaní o postúpení veci po podaní obžaloby inému súdu, v porovnaní s odlišným právnym názorom vysloveným pri rozhodovaní o väzbe, nebola nijako premietnutá do odôvodnenia uznesenia krajského súdu z 18. júna 2012. Na časovom odstupe (takmer 8 mesiacov) medzi skutkami sa nič nezmenilo, t. j. ostal rovnaký. Zmenil sa len právny názor krajského súdu na posúdenie tejto doby 8 mesiacov, ktorý vyústil do záveru o súvislosti príslušných skutkov v čase (teda opaku absencie ich časovej súvislosti), v dôsledku čoho sa tento skutok kvalifikoval ako čiastkový útok pokračujúceho trestného činu – obzvlášť závažného zločinu vydierania.

Z návrhu Krajskej prokuratúry v T. z 2. apríla 2011 na vzatie sťažovateľov do väzby vyplýva, že skutku, pre ktorý sú sťažovatelia stíhaní v posudzovanej trestnej veci, sa mali dopustiť v období od jari 2008 do septembra 2008, teda v období, ktoré nasledovalo po ich

prepustení z väzby na slobodu dňa 29. apríla 2008, resp. 30. apríla 2008, a ktoré predchádzalo ich vzatiu do väzby 27. septembra 2008.

Z už uvedeného je zrejmé, že pokračujúci obzvlášť závažný zločin vydierania, pre ktorý sú sťažovatelia stíhaní v inom trestnom konaní (t. č. už nie v prípravnom konaní, ale v štádiu konania pred súdom, pozn.) — vo veci vedenej v prípravnom konaní odborom justičnej a kriminálnej polície Okresné riaditeľstvo Policajného zboru N. pod ČVS: ORP-13/OVK-NM-2011, predtým vedenej na Úrade justičnej a kriminálnej polície Krajského riaditeľstva Policajného zboru T. pod ČVS: KRP-63/OVK-TN-2008, mal byť spáchaný v roku 2006 a potom od marca 2006 až do septembra 2007 a skutok v posudzovanej trestnej veci sťažovateľov kvalifikovaný ako obzvlášť závažný zločin vydierania sa mal stať v období mesiacov máj 2008 až september 2008. Taktiež je zrejmé, že sťažovatelia boli väzobne stíhaní do konca apríla 2008 (informácia o prepustení sťažovateľov z ich predchádzajúcej väzby vyplýva z odôvodnenia návrhu Krajskej prokuratúry v T. z 2. apríla 2011 na vzatie sťažovateľov do väzby v posudzovanej trestnej veci, pozn.). Z uvedených časových údajov vyplýva skutočnosť, že v období 8 mesiacov, ktoré uplynuli medzi skutkami vyšetrovanými v rámci trestného stíhania pre pokračujúci obzvlášť závažný zločin vydierania a skutkom v posudzovanej trestnej veci, boli sťažovatelia po určitý čas väzobne stíhaní.

Všetky dosiaľ uvedené časové súvislosti s prihliadnutím na dikciu už citovaného § 122 ods. 10 Trestného zákona, v ktorom sa výslovne hovorí „o objektívnej súvislosti v čase“, nasvedčujú záveru, ku ktorému dospel aj krajský súd vo svojom uznesení sp. zn. 23 To 71/2012 z 18. júna 2012, že ide o objektívnu súvislosť v čase medzi skutkami z marca roku 2006 až septembra roku 2007 a skutkom, ktorý mal byť spáchaný sťažovateľmi v období mesiacov máj 2008 až september 2008, a teda že v posudzovanom prípade ide (išlo) o čiastkový útok pokračujúceho obzvlášť závažného zločinu vydierania.

Za daných okolností nemožno podľa názoru ústavného súdu považovať odôvodnenie napadnutého uznesenia krajského súdu z 15. augusta 2011 z ústavného hľadiska za akceptovateľné a udržateľné, naopak, napadnuté uznesenie možno charakterizovať

ako svojvoľné a porušujúce základné práva sťažovateľov podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, ako aj ich právo podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru. V prospech tohto záveru treba poukázať aj na skutočnosť, že v danom prípade zjavne nesprávne (svojvoľné) posúdenie právnej povahy skutku malo priamy dopad nielen na nesprávne ustálenie osoby zákonného sudcu v posudzovanej veci sťažovateľov, ale aj na ich samotné vzatie do väzby a ďalšie držanie v nej, čo zakladá dostatočný dôvod na vyslovenie záveru o nezákonnosti väzby sťažovateľov. Vyplýva to najmä zo skutočnosti, že v prípade samostatného skutku by išlo o prvé vzatie sťažovateľov do väzby, ktorého dôvody sú ustanovené v § 71 ods. 1 Trestného poriadku. V prípade pokračovacieho trestného činu už totiž išlo (ide) o opätovné vzatie do väzby vo veci, v ktorej sťažovatelia už boli vo väzbe a boli z nej prepustení. V takomto prípade sú dôvody na (opätovné) vzatie do väzby ustanovené v § 71 ods. 2 Trestného poriadku. Sťažovatelia v tejto súvislosti správne poukazujú na skutočnosť, že medzi označenými ustanoveniami Trestného poriadku je zásadný rozdiel, pretože podmienky opätovného vzatia do väzby v tej istej veci (§ 71 ods. 2 Trestného poriadku) sú podstatne prísnejšie, pričom ich existencia nebola v posudzovanej trestnej veci konajúcimi všeobecnými súdmi preskúmaná s poukazom na ich vtedajší právny názor o tom, že ide o samostatný skutok. Okrem toho pri takomto právnom názore nie je dôvod preskúmať ani otázku, či celkové trvanie väzby sťažovateľov nepresiahlo zákonom ustanovené časové limity.

Na tomto základe ústavný súd rozhodol, že napadnutým uznesením krajského súdu došlo k porušeniu základných práv sťažovateľov podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, ako aj ich práva čl. 5 ods. 4 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

Vzhľadom na skutočnosť, že ústavný súd dospel k záveru o porušení základných práv sťažovateľov podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, ako aj ich práva podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru v súvislosti s nesprávnym právnym ustálením posudzovaného skutku v napadnutom uznesení krajského súdu, ktoré malo za následok tak porušenie ich práva na zákonného sudcu a v konečnom dôsledku aj nezákonnosť ich väzby v predmetnej trestnej veci, nepovažoval za potrebné zaoberať sa ďalšími námietkami sťažovateľov smerujúcimi proti napadnutému uzneseniu krajského súdu, a to aj preto, že vzhľadom na konkrétne

okolnosti posudzovanej veci neprichádzalo do úvahy (nebolo potrebné) vrátiť vec na ďalšie konanie a rozhodnutie krajskému súdu (k tomu pozri časť IV tohto nálezu).

III.2 K namietanému porušeniu čl. 17 ods. 2 ústavy a čl. 5 ods. 4 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 0 Tp 40/2011 v súvislosti s právom na urýchlené rozhodovanie o zákonnosti väzby

Sťažovatelia namietajú, že postup okresného súdu pri rozhodovaní o ich žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu bol neprimerane dlhý, t. j. že nerešpektoval požiadavku na urýchlené rozhodovanie o väzbe, resp. jej ďalšom trvaní, ktorá tvorí obsah záruk vyvoditeľných tak z čl. 17 ods. 2 ústavy, ako aj z čl. 5 ods. 4 dohovoru. Okresný súd zastáva názor, že v predmetnej veci konal a rozhodoval urýchlene.

Zo spisov okresného súdu sp. zn. 0 Tp 40/2011 a krajského súdu sp. zn. 3 Tpo 36/2011, ktoré si ústavný súd vyžiadal, vyplýva, že prokurátor predložil žiadosť sťažovateľov o prepustenie z väzby spolu so svojím negatívnym stanoviskom okresnému súdu 18. júla 2011. Vec bola 20. júla 2011 pridelená sudcovi, ktorý nariadil termín rozhodovania o žiadosti sťažovateľov na 4. august 2011, keď o nej aj uznesením rozhodol, pričom toto uznesenie aj písomne vyhotovil. Po podaní sťažností sťažovateľov proti uzneseniu zo 4. augusta 2011 okresný súd spis 9. augusta 2011 predložil krajskému súdu. Po rozhodnutí krajského súdu 15. augusta 2011 bol spis nasledujúceho dňa expedovaný okresnému súdu a bol mu doručený 18. augusta 2011. Uznesenie krajského súdu bolo podľa podkladov obsiahnutých v spise sťažovateľom doručené 25. augusta 2011.

O väzbe musí súd rozhodnúť urýchlene („bref délai“, „speedily“). Lehota začína podaním návrhu alebo žiadosti a končí vydaním konečného rozhodnutia súdu, príp. doručením tohto rozhodnutia, ak sa rozhodlo v neprítomnosti obvineného. Neexistuje nijaká pevne ustanovená lehota, v ktorej by súd musel rozhodnúť. Či sa rozhodlo urýchlene, posudzuje sa podľa všetkých okolností prípadu. Spravidla však lehoty rátané na mesiace sú príliš dlhé a nevyhovujú požiadavke rýchlosti v zmysle čl. 5 ods. 4 dohovoru (Bezicheri v. Taliansko, Sanchez – Reisse v. Švajčiarsko alebo Koendjibiharie v. Holandsko).

Ústavný súd v prípadoch, v ktorých sa zaoberal požiadavkou neodkladnosti a urýchlenia rozhodovania o žiadosti o prepustenie z väzby, judikoval, že aj keď sa jednotlivé lehoty z hľadiska požiadaviek neodkladnosti alebo urýchlenia posudzujú podľa všetkých okolností prípadu, spravidla lehoty rátané na mesiace sú príliš dlhé a nevyhovujú týmto požiadavkám (napr. III. ÚS 7/00, I. ÚS 18/03). V tejto súvislosti ústavný súd konštatuje, že požiadavke, aby súd bezodkladne rozhodol o zákonnosti väzby, nezodpovedá lehota počítaná na mesiace, ale na týždne. Tejto požiadavke preto spravidla nemôže zodpovedať lehota konania presahujúca na jednom stupni súdu dobu jedného mesiaca a ani nečinnosť trvajúca týždne (m. m. III. ÚS 126/05, IV. ÚS 181/07).

Vychádzajúc zo svojich zistení, ústavný súd konštatuje, že v posudzovanom prípade od doručenia spisu okresnému súdu (18. júla 2011) do predloženia spisu krajskému súdu (9. augusta 2011) uplynulo celkom 22 dní, ktoré možno objektívne pričítať na vrub postupu okresného súdu. Po vrátení spisu z krajského súdu okresný súd v podstate bezodkladne expedoval písomne vyhotovené uznesenie krajského súdu sťažovateľom, resp. ich právnym zástupcom.

Na tomto základe ústavný súd dospel k záveru, že postup okresného súdu pri rozhodovaní o žiadosti sťažovateľov o ich prepustenie z väzby na slobodu bol v posudzovanom prípade ústavne konformný, t. j. rešpektujúci požiadavku urýchleného rozhodovania o väzobných veciach garantovanú čl. 17 ods. 2 ústavy a čl. 5 ods. 4 dohovoru, a preto sťažnosti v tejto časti nevyhoveli (bod 4 výroku nálezu).

IV.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie, zakázať pokračovanie v porušovaní základných práv

a slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo ak je to možné, prikázať, aby ten, kto porušil práva alebo slobody podľa odseku 1, obnovil stav pred porušením.

Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa základné právo alebo sloboda porušili rozhodnutím alebo opatrením, ústavný súd také rozhodnutie alebo opatrenie zruší. Ústavný súd zruší aj iný zásah, ktorým sa porušilo základné právo alebo sloboda, ak to pripúšťa povaha tohto iného zásahu.

Podľa § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd sťažnosti vyhovie, môže vrátiť vec na ďalšie konanie.

Vychádzajúc z čl. 127 ods. 2 prvej vety ústavy a § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde, ústavný súd zrušil uznesenie krajského súdu sp. zn. 3 Tpo 36/2011 z 15. augusta 2011 (bod 2 výroku tohto nálezu).

Sťažovatelia sa nedomáhali, aby ústavný súd po zrušení uznesenia krajského súdu vec vrátil v zmysle čl. 127 ods. 2 tretej vety ústavy a § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde krajskému súdu na ďalšie konanie. Takýto postup by v danom prípade ani neprichádzal do úvahy, a to vzhľadom na skutočnosť, že sťažovatelia boli 15. novembra 2011 prepustení z väzby. Nie je už preto v súčasnosti možné dôvodnosť trvania väzby sťažovateľov skúmať so spätnou účinnosťou, teda za dobu minulú (II. ÚS 116/2011).

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadostučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadostučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne

o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovatelia sa domáhali, aby každému z nich bolo za namietané porušenie ich ústavou garantovaných práv napadnutým uznesením krajského súdu priznané primerané finančné zadosťučinenie v sume 5 000 € z dôvodu, že ním došlo k porušeniu viacerých ich práv, toto porušenie malo byť v ich prípade osobitne svojvoľné a hrubé, pričom porušenie práva na osobnú slobodu možno podľa ich tvrdenia kvalifikovať ako jedno z najzávažnejších porušení ústavy a dohovoru; za osobitne významnú okolnosť považujú dobu, po ktorú sú vo väzbe (od 27. septembra 2008).

Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

Posudzujúc konkrétne okolnosti preskúmvanej veci (okrem iného aj skutočnosť, že sťažovatelia boli prepustení v predmetnej veci z väzby na slobodu na základe rozhodnutia všeobecného súdu) a zohľadňujúc aj závery, ku ktorým krajský súd dospel pri rozhodovaní o ďalších sťažnostiach sťažovateľov, ústavný súd konštatuje, že v danom prípade postačuje na dovŕšenie ochrany ich základných práv vyslovenie ich porušenia a zrušenie napadnutého uznesenia krajského súdu (bod 1 a 2 výroku tohto nálezu), a preto návrhu sťažovateľov na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia nevyhoviel (bod 4 výroku tohto nálezu).

Sťažovatelia sa tiež domáhali, aby ústavný súd prikázal krajskému súdu, aby ich neodkladne prepustil z väzby na slobodu. Tomuto návrhu ústavný súd nemohol vyhovieť, keďže sťažovatelia v predmetnej veci už boli z väzby na slobodu prepustení 15. novembra 2011 (bod 4 výroku nálezu).

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

V súlade s § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd rozhodol o úhrade trov konania sťažovateľov, ktoré im vznikli v súvislosti s ich právnym zastupovaním v konaní pred ústavným súdom advokátom Mgr. R. T., ktorý je podľa predloženého osvedčenia platcom dane z pridanej hodnoty. Sťažovatelia sa domáhali úhrady trov konania za päť úkonov právnej služby v celkovej sume 1 735,44 €. Ústavný súd pri rozhodovaní o úhrade trov konania vychádzal z výšky priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2010, ktorá bola 741 €, keďže dva úkony právnej služby boli vykonané v roku 2011, za I. polrok 2011, ktorá bola 763 €, keďže jeden úkon právnej služby bol vykonaný v roku 2012, a za I. polrok 2012, ktorá bola 781 €, keďže jeden úkon právnej služby bol vykonaný v roku 2013. Úhradu priznal za 4 úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, spísanie sťažnosti, podanie z 31. júla 2012, podanie z 18. marca 2013) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 2, § 13 ods. 2 a § 14 ods. 1 písm. a) a b), § 16 ods. 1 a 3 a § 18 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to dva úkony právnej služby vykonané v roku 2011 po 61,75 €, za úkon právnej služby vykonaný v roku 2012 po 63,58 € a za úkon právnej služby vykonaný v roku 2013 po 65,08 €, t. j. spolu 274,61 €, čo spolu s režijným paušálom dvakrát po 7,41 €, jedenkrát po 7,63 € a jedenkrát po 7,81 € (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavuje u každého zo sťažovateľov sumu 281,42 €, ktorú bolo potrebné zvýšiť o 20 % DPH, t. j. o sumu 56,284 €. Celková úhrada trov konania za poskytnuté právne služby tak predstavuje u každého sťažovateľa 337,704 € a pre troch sťažovateľov spolu 1 013,112 €. Ústavný súd zároveň sťažovateľom priznal spoločne a nerozdielne náhradu hotových výdavkov v sume 0,96 € (§ 16 ods. 1 vyhlášky) za vyhotovenie fotokópií zo spisu okresného súdu. Celková úhrada trov konania tak predstavuje sumu 1 014,10 € (bod 3 výroku tohto nálezu). Priznanú úhradu trov konania je krajský súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľov (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 Občianskeho súdneho poplatku).

Právny zástupca sťažovateľov si uplatnil odmenu aj za úkon právnej služby – nahliadnutie do spisu okresného súdu sp. zn. 0 Tp 40/2011 dňa 6. februára 2013, ktorý považoval za nevyhnutný „*vzhľadom na obsah vyjadrení okresného súdu a krajského súdu a obstaranie kópie zápisnice krajského súdu o neverejnom zasadnutí*“, náhradu cestovných výdavkov motorovým vozidlom súvisiacich s cestou z B. do P. a späť v dňoch 6. februára 2013 a 6. marca 2013 v súvislosti s nahliadnutím do spisu okresného súdu a s tým súvisiacu stratu času.

Ústavný súd nepriznal sťažovateľom úhradu trov konania za úkon právnej služby – nahliadnutie do spisu okresného súdu sp. zn. 0 Tp 40/2011 dňa 6. februára 2013 a s tým súvisiace cestovné výdavky a stratu času, keďže o vydanie fotokópie zápisnice z neverejného zasadnutia krajského súdu mohol právny zástupca sťažovateľov požiadať okresný súd písomne a táto mu mohla byť zaslaná poštou.

Právny zástupca sťažovateľov si uplatnil aj náhradu cestovných výdavkov motorovým vozidlom súvisiacich s cestou z Bratislavy do Považskej Bystrice a späť 6. marca 2013 v súvislosti s nahliadnutím do spisu okresného súdu a s tým súvisiacu stratu času, avšak ústavnému súdu nepredložil nijaký dôkaz o vykonanej ceste. Ústavnému súdu bolo právnym zástupcom sťažovateľov predložené len potvrdenie okresného súdu o vyhotovení kópií zo spisu zo 6. februára 2013. Navyše, úkon právnej služby – nahliadnutie do spisu okresného súdu 6. marca 2013, právny zástupca sťažovateľov nezahrnul do vyčíslenia trov konania.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. augusta 2013